

Երի. ԵՍ
Շ-20
6275

Ա. Ե. Երզնկացի

Գ.Վ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Վ.Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ
ԴԱՇՆԱՄՈՒԻԻ
Չ Ե Ռ Ն Ա Ր Կ

Г. В. САРАДЖЯН
В. В. УМР-ШАТ
ШКОЛА ИГРЫ НА
ФОРТЕПИАНО

Գ. Վ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ, Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ

Handwritten signature

ԴԱԹՆԱՄՈՒՐԻ ԶԵՌՆԱՐԿ

Երաժշտական դպրոցների համար

I

(ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԵՎ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ)

Խմբագիր՝ Գ. Ե. ԲՈՒԴԱԴՅԱՆ

Г. В. САРАДЖЯН, В. В. УМР-ШАТ

ШКОЛА ИГРЫ НА ФОРТЕПИАНО

Для музыкальных школ

I

(ПЕРВЫЙ И ВТОРОЙ ГОДЫ ОБУЧЕНИЯ)

Редактор: Г. Е. БУДАГЯН

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ»
ՀՐԱՏԱՐԱՎՉՈՒԹՅՈՒՆ

1973

ИЗДАТЕЛЬСТВО
„АЙАСТАН“

6325-

БИБЛИОТЕКА

ՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Այսնակի հետ դասատուի աշխատանքի իմնական խնդիրներից մեկն է՝ աշակերտի գեղարվեստական մտածողության դաստիարակումը, երաժրշտական տպավորությունների նկատմամբ նրա էմոցիոնալ պայտուկության պարզացումը:

Առաջին իսկ հանդիպման ժամանակ աշակերտին հանձնարարվում է խել և ինքնուրույնությամբ երգել՝ կամ մինչև իսկ նվագել սկզբնական, փոքրիկ, հեշտ ինքնուրույն եղանակները:

Հետագայում, պարբերաբար շարունակելով այդպիսի աշխատանքը, դասատուն աշակերտի լսողական երևակայության և աչքապես կոչված ներքին լսողության պարզացման ինքն է դնում:

Աշակերտին կարելի է թուլատրել իանպատրաստից նվագել լսողությամբ ընկալված փոքրիկ մեղեդիներ: Ճիշտ վերարտադրելուց հետո, հայատակահարմար է նույն մեղեդիները լսողությամբ փոխադրել այլ տոնայնություններ:

Միաձայն նվագվող մեղեդիները պետք է հետադիտե՞ս բարդացնել, հետագայում անցնելով իարմունիկ ուղեկցությամբ մեղեդիներ նվագելուն:

Դրա հետ մեկտեղ դասատուն պետք է աշակերտին ծանոթացնի ստեղծաշարին, ստեղծների աշխատանքներին, երաժշտական գրագիտության տարրերին:

Երաժշտական լսողության պարզացմանը և երաժրշտական գրագիտության ծանոթացմանը պուզահետ անհրաժեշտ է աշակերտին բացատրել նվագարանի առջև նստելու ձևը և սխեմա ձևերի ճիշտ դրվածքը մշակելու աշխատանքը:

Աշակերտը պետք է նստի ստեղծաշարի կենտրոնի դիմաց, կայուն և կոշտ աթոռին: Դասատուի հետ երկուսով նվագելիս, աշակերտի աթոռը պետք է տեղափոխել համապատասխան կողմ այնքան, որ ապահովվեն նրա շարժումների բնականությունն ու իարմարությունը:

Սովորաբար երեխաների ոտները չեն ծանոթանում հատակին, և անհրաժեշտ է լինում նրանց ոտների տակ աթոռակ դնել: Այդպիսի դեպքում ավելի բավ է օգտագործել այսպես կոչված «մանկական ոտնակը»:

Աշակերտի ոտները չպետք է մնան օդում կախված, ծավելն աթոռի տակ կամ խաչաձևվեն: Ոտները պետք է ամբողջ ներբանով կայուն իենվեն աթոռակին, թեթևակի առաջ բերված դիրքով:

Աթոռի հեռավորությունը ստեղծաշարից պետք է փոփոխել աշակերտի հասակին համաձայն:

Աթոռը պետք է դաշնամուրից աջնախի հեռավորության վրա գտնվի, որ ապահովվեն աշակերտի նվագային ապատ շարժումները: Նվագի ընթացքում չպետք է մեջքը կորացնել և կամ իրանը չափից դուրս ձիգ պահել: Անհրաժեշտ դեպքում, ձեռքերի բնական շարժումների իրականացմանը պետք է օգնության զան նպան իրանի շարժումները: Սակայն չի կարելի թուլատրել, որ իրանը փնի անհաստատ, երբուն:

Ճիշտ նստեղաձևի պայմաններում աշակերտի ձեռքերի լարեան վտանգը պզափ պակատում է:

Նվագելիս աշակերտի ձեռքերը ստեղծաշարի վրա պետք է լինեն հնարավորի՞ս չափ իարմար դիրքում: Ուները չպետք է բարձրացնել, արմունկները պետք է թեթևակի առաջ բերվեն, որպեսզի չսեղմեն իրանին: Պետք է, որ արմունկները ստեղծներից և դաստակներից բարձր լինեն:

Նախաբաղուկը և դաստակը պետք է մի ուղիղ գիծ կապեն: Դաստակը պետք է այնպիսի դիրքում լինի, որ հնարավոր լինեն նրա ապատ, բալմապիսի նվագային շարժումները:

Մատները ստեղծաշարի վրա պետք է պահել այնպես, ինչպես նրանք ձեռքի ապատ իջեցված վիճակում են լինում: Փոքր ինչ կորացած են:

Նվագի ընթացքում մատները պետք է ակտիվ

վիճակում լինեն: Չի կարելի թույլատրել նվազեցնել չափից ավելի վեր բարձրացնել մատները:

Առաջին իսկ պարապրունքներից կարելի է սկսել նվազային սկզբնական շարժումների ուսուցումը: Ամենից բավ է նվազային շարժումները ցույց տալ կարճ մոտիվներից, մեկ կամ երկու հնչյուններից բաղկացած ինտոնացիաների միջոցով, դրանք համեմատելով ժամացույցի վարկի, կիվի կանչի, պիտներական ջեփորի ապրանշանի հետ:

Աշակերտը նվազեցնի պետք է զգա և գիտակցի ձեռքի շարժման և ձայնի որակի կապը:

Առաջին դասերին հնչյունը պետք է ստացվի «նոն լեգատո» (ոչ կապակցված) եղանակով, այսինքն աշակերտը պետք է նվազի ամբողջ ձեռքով:

Ինչ վերաբերում է մատներին, նրանք երեխաների մոտ դեռ շատ թույլ և անկայուն են, որպեսզի մատային նվազով հնարավոր լինի ստանալ ցանկալի ձայնային արդյունքը: «Նոն լեգատո» նվազը սկսնակներին հնարավորություն է տալիս զգալ ձեռքի կշիռը, կարգավորել մատների և ամբողջ ձեռքի կոորդինացիան (համաձայնեցումը):

Մատները շարժելով, հետպիտե ամրանում են և հնարավոր է դառնում նախ՝ ոչ մեծ մոտիվների, իսկ հետո՝ նաև ընդարձակ մեղեդիների «լեգատո» կատարումը:

Լավ «լեգատո»-ի նշակման համար շատ օգտակար է էտյուդների և պիեսների կատարումը դաստակի միևնույն դիրքում, այսինքն առանց փոխադրման:

Երեխաների մոտ հաճախակի հանդիպող թերություն է մատների սահունը դեպի ստեղների ծայրերը կամ սահեցումը ստեղների վրայով: Այդ թերության վրա պետք է լուրջ ուշադրություն դարձնել, թույլ չտալ, որ երեխայի մոտ արմատավորվի և սովորություն դառնա:

Բույթ մատը ստեղնաշարին պետք է հպվի իր առաջին մատնահատվածի կողքով:

Աշակերտի ուշադրությունը չափից ավելի չկենտրոնացնելով նվազի շարժումների վրա, այնուամենայնիվ անհրաժեշտ է հասնել փափուկ և ազատ շարժումների յուրացմանը:

Ֆիզիկական կաշկանդվածության դեպքում հնարավոր չէ ցանկալի ձայնային արդյունք ստանալ: Այդ պատճառով, ուսուցման ընթացքում դասատուի խնդիրն է՝ օգնել աշակերտներին ժամանակին գտնել բնական և նպատակահարմար նվազային շարժումները, ինչպես նաև նկատել և վերացնել ձեռքերի բարոսները:

Նվազի ունակությունները հաջող յուրացնել տալու համար, իատկապես ուսուցման սկզբում, անհրաժեշտ է աշակերտին առաջ տանել շատ զգույշ և աստիճանաբար, որովհետև իատկապես այդ ժամանակ է տեղի ունենում նրա երաժշտական գիտակցության և շարժողական ապարատի ձևավորումը: Աշակերտի հնարավորությունները գերազանցող համաձայնարությունը լուրջ սխալների պատճառ է դառնում և հանգեցնում է սխալ շարժումների արմատավորմանը, որոնց շտկումը հետագայում շատ դժվար է:

Չափից ավելի դժվար առաջադրանքները երեխաներին ստիպում են իրենց ուշադրությունը կենտրոնացնել բացառապես տեխնիկական խնդիրների վրա, հոգնեցնում են նրանց միտքը, ջեղում իրենց չելու անհրաժեշտությունից:

«Աջխատել պետք է այնպես, ասել է Ա. Բ. Գոդելովները, որ անհրաժեշտ չլինի կատարածը ուղղել և սխալ սովորությունների դեմ պայքարել»:

Ռիթմի զգացումը երեխաների մոտ սովորաբար դրսևորվում է վաղ մանկությունից: Գրեթե բոլոր երեխաները կարողանում են երաժշտության տակտով քայլել և պարել: Ռիթմի վարզացման ձիշտ ճանապարհը երաժշտական-ռիթմային սոսյալորությունների կուտակումն է՝ երգելը, պարելը, ռիթմային խաղեր խաղալը, երաժշտության ունկնդրումը և այլն: Տարրական ռիթմային հարաբերությունների գիտակցման հետ մեկտեղ, հետպիտե անհրաժեշտ է անցնել ռիթմի տարրական վերլուծությանը, երեխաների ուշադրությունը իրավիճակով տարբեր (օրինակ՝ երկմասանի կամ եռմաս) չափ ունեցող նմուշների տարբերակիչ առանձնահատկությունների վրա:

Դասատուի նվազած և աշակերտի լսողությամբ կրկնած ցայտուն ռիթմային ուրվագծով մեղեդիների օգնությամբ վարզանում է աշակերտների ռիթմի զգացումը, նրանք հետպիտե փարժվում են ինքնուրույն փննել և ընթռնել երաժշտության ռիթմային առանձնահատկությունները:

Ուսուցման սկզբում օգտակար է հաջիվը վարել բարձրաձայն: Այդ եղանակի իտկառակորդները պնդում են, որ հաջիվ բարձրաձայն արտատանումը խանգարում է աշակերտին բել և վերահսկել իր կատարումը: Այդպիսի կարծիքը ճիշտ է այն դեպքում, եթե բարձրաձայն հաջիվով նվազը դառնում է տեսական սովորություն: Բարձրաձայն հաջիվու եղանակը պետք է կիրառվի ոչ բոլոր երկերի

կատարման ընթացքում և կարճատև ժամանակով:

Բարձրաձայն հաշվելը անհրաժեշտ է միայն մետրո-ռիթմային առումով շատ թե քիչ դժվար հատվածներում, և այնքան ժամանակ, մինչև երեխան պարզ պատկերացնի ռիթմը: Հաշվել պետք է արտասանելով, և ոչ թե երգելով: Երգելով հաշվելիս ոչ թե կատարողն է ղեկավարում ժամանակի բաշխումը, այլ անռիթմ նվագը առաջացնում է անռիթմ հաշիվ:

Օգտակար ուսուցողական միջոց է նաև տվյալ բարդ ռիթմային հատվածը չափ տալով կամ ծափ տալով երգելը:

Հաշիվը բացատրելիս որպես չափի միավոր վերցնում են քառորդը (մեկ հաշվին՝ մեկ նոտա): Այնուհետև կիրառում են կեսերը (երկու հաշվին՝ մեկ նոտա) և այլն:

Մեծ ուշադրություն պետք է հատկացնել այն բանին, որ երեխաներն ընկալեն պաուզաները որպես երաժշտական ստեղծագործության պարտադիր և բնական տարր և ոչ որպես երաժշտության մեխանիկական դադար կամ ընդհատում:

Ութերորդականների և տասնվեցերորդականների ուսուցման ժամանակ նպատակահարմար է բացատրել աշակերտներին, որ մեկ հաշիվը պարունակում է համապատասխանաբար երկու կամ չորս նոտա և չի հետևել քառորդների ու կեսերի ավանդական տրոհմանը, ինչը 7—8 տարեկան երեխաների համար դեռ բավականին վերացական հասկացություն է:

Ռիթմային նոր հարաբերություններ բացատրելիս ավելի լավ է դիմել երաժշտության անմիջական ցուցադրմանը նվագարանով և դրանից հետո միայն բանավոր վերլուծել ուսումնասիրվող հարաբերությունները:

Հանրակրթական դպրոցում աշակերտը սովորում է արտասանել ոչ միայն տառերը, այլև վանկերը և բառերը, հետագայում շաղկապելով նրանցից իմաստային ֆրազներ: Մոտավորապես նույնպիսի խնդիրներ են առաջանում և երաժշտության ուսուցման ընթացքում: Ակնհայտ պետք է ոչ միայն առանձին նոտաներ նվագի, այլև կարողանա հենց սկզբում կարճ մոտիվներ շաղկապել, հետագայում նրանք միավորելով երաժշտական իմաստավոր ֆրազներում: Խոսակցական ֆրազները գրության մեջ միմյանցից անջատվում են տրոհության նշաններով: Գրված երաժշտության մեջ ֆրազները միմյանցից անջատվում են լիգաներով:

Անհրաժեշտ է, որ երեխան սովորի ընկալել երաժշտությունը ոչ այնքան տակտերով, որքան ֆրազներով: Դրա համար հենց սկզբից նրա մոտ պետք է վարգացնել ֆրազի պագուումը: Այդ կապակցությամբ անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել ապլիկատուրայի ճիշտ կիրառման վրա, որը կարող է և ոչ այնքան հարմար լինել, բայց պետք է նախ և առաջ նպաստի ճիշտ ֆրազավորմանը:

Անհրաժեշտ է խիստ պայքարել պատահական ապլիկատուրայի կիրառման դեմ, և թույլ չտալ աշակերտին միևնույն հատվածը նվագել տարբեր մատներով:

Դաշնամուրային մանկավարժության պրակտիկայում հնչյունային որոշակի հաջորդականությունների՝ գամմաների, ակորդների համար ստեղծվել են որոշակի ապլիկատուրային սխեմաներ: Ապլիկատուրային այդ սխեմա-նունուները շատ կարևոր են, որովհետև հիմնված են մատների տրամաբանական հաջորդականության վրա: Շատ կարևոր է հենց սկզբից աշակերտների մոտ վարգացնել այդ սխեմաները գիտակցելու և կիրառելու ունակությունը: Դա կհեշտացնի նրանց համար դաշնամուրային տեխնիկայի տիրապետումը այն ձևերով, որոնք մշտապես հանդիպում են երաժշտական-գեղարվեստական գրականության մեջ:

«Ձեռնարկի» թույր երկերում ապլիկատուրան նշանակված է, սակայն երբեմն աշակերտի ձեռքերի անհատական առանձնահատկությունները պահանջում են փոփոխել այն: Այդպիսի դեպքում պետք է առաջնորդվել նպատակահարմարության սկզբունքով:

Առաջին դասարանում գամմաների ուսուցումը պետք է սկսել երկրորդ կիսամյակից: Գամմաները նպատակահարմար է ուսուցանել կվինտային շրջանի հաջորդականությամբ: Յուրաքանչյուր նոր գամման պետք է նախ նվագել առանձին ձեռքերով, սկզբից մեկ, իսկ հետո նաև երկու օկտավա:

Անցնելով գամմաների կատարմանը երկու ձեռքով, առաջին գամմաները պետք է սկսել սովորել նախ բաժանվող շարժումով (նույն ստեղծից սկսելով), որովհետև այդ դեպքում պահպանվում է մատների համաչափ դասավորությունը, իսկ հետո անցնել գամմայի Կուգահեռ շարժումի յուրացմանը:

Չուգահեռ շարժումով գամմաներն օգտակար է նվագել ոչ միայն մեկ, այլև երկու օկտավայի հեռավորությամբ, որովհետև ձեռքերի լայն դասավորությունը նպաստում է նվագողի առավել ազատ

շարժումների պագուրը պարզացնելուն, այդ դեպքում աշակերտն ավելի հստակ է լսում երկու ձայները: Գանձանների ուսումնասիրելիս անհրաժեշտ է ուշադիր հետևել հնչողության որակին, հասնել ձայնի ուժի և ռիթմի հավասարությանը, լեզատոյի լավ կառարմանը, ձեռքերի և մատների փափուկ և հանգիստ շարժումների յուրացմանը:

Տեսալը պետք է այնպիսին լինի, որ աշակերտը կարողանա վերահսկել իր կատարումը և նվագել անսխալ:

Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել առաջին մատի ժամանակին և ճկուն տեղափոխման վրա, պահանջելով աշակերտից, ձեռքը սահուն փոխադրել մեկ դիրքից մյուսը:

Գանձանների ուսուցման հետ մեկտեղ պետք է աշխատել ակորդների և արպեջիոների վրա: Ուսուցման առաջին տարում խորհուրդ է տրվում նվագել միայն եռահնչյուն ակորդներ: Շատ կարեւոր է, որ ակորդներ նվագելիս աշակերտը ձեռքը իջեցնի փափուկ և ապա, մատները խորապես ընկղմելով ստեղների մեջ:

Հնչուն ակորդների կատարմանը կարելի է անդրադառնալ 3-րդ դասարանից ոչ շուտ, եթե միայն երեխայի ձեռքը քավականաչափ մեծ է: Նույն հերթականությամբ խորհուրդ է տրվում ուսուցանել նաև արպեջիոները, սկսելով երեք և հետագայում անցնելով չորս հնչյունից կապված արպեջիոների: 3-րդ դասարանից հնարավոր է սկսել նաև քրոմատիկ գանձանի ուսումնասիրությունը:

Մանկավարժական ամենադժվար խնդիրներից է երեխաների ինքնուրույն աշխատանքի ունակությունների պարզացումը: Առանց մշտական և կանոնավոր տնային աշխատանքի, դաշնամուրի ուսուցումը կմատնվի անհաջողության: Անհրաժեշտ է երեխաների մեջ խորապես արմատավորել հանձնարարությունների բարեխիղճ պատրաստման անհրաժեշտությունը՝ նախքան դասատուի մոտ դասի ներկայանալը:

Ուսուցման սկզբնական շրջանում աշակերտին տրվող հանձնարարությունները պետք է նվազա-

գույն և թեթև իրագործվող լինեն: Հիմնական աշխատանքը պետք է կատարվի դասատուի խսկողությամբ, դասի ընթացքում: Այդ պատճառով սկրունակների դասերը պետք է ծրագրվեն հնարավորին չափ ավելի հաճախակի (ոչ պակաս, քան շաբաթական 3 անգամ) և երկար չտևեն, որպեսզի երևան չհոգնի:

Դասերի ընթացքում անհրաժեշտ է հետևել, որ աշակերտը լրիվ հասկանա դասատուի հանձնարարությունը: Դա հնարավորություն կտա նրան տեսնել աշխատանքը կատարելիս լրիվ պատկերացնել, թե ինչին է հարկավոր ձգտել: Հետպիտե երեխաներին պետք է տալ նաև փոքրիկ հանձնարարություններ ինքնուրույն կատարման համար:

Հատկապես լուրջ ուշադրություն պետք է հատկացնել, որ աշակերտները գիտակցական աշխատանքը չփոխարինեն անցածի մեխանիկական կրկնությամբ, որովհետև դա ավելի շուտ վնաս կբերի գործին, քան օգուտ:

Աշակերտների առաջընթացի հետ գնալով ավելի ու ավելի մեծ կարևորություն պետք է ստանա նրանց բողոքական վերահսկողությունը հնչման որակի վրա:

Մանկավարժական գրականության ուսումնասիրման ընթացքում, որը աշակերտների երաժշտական պարզացման հիմքն է կապում, դասատուները պետք է հաշվի առնեն նրանց անհատականությունը: Օրինակ, եթե աշակերտը անգիր դժվար է սովորում, ապա նրան պետք է ավելի շատ անգիր հանձնարարել, ռիթմային թերություններ ունեցողի հետ անհրաժեշտ է հատուկ աշխատանք կատարել այդ ուղղությամբ և այլն: Դոգմատիկը դաշնամուր ավանդելու ընթացքում ամենավտանգավոր մխալն է, որը հանգեցնում է խիստ բացասական հետևանքների:

Այս հակիրճ դիտողություններում շոշափված են սկզբնական ուսուցման ոչ բոլոր կարևոր հարցերը: Մանկավարժական աշխատանքի ընթացքում դասատուներն իրենք կրթացնեն անհրաժեշտը, առաջնորդվելով ինչպես իրենց փորձով, այնպես էլ գոյություն ունեցող այլ ձեռնարկներով:

Գ. Վ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ

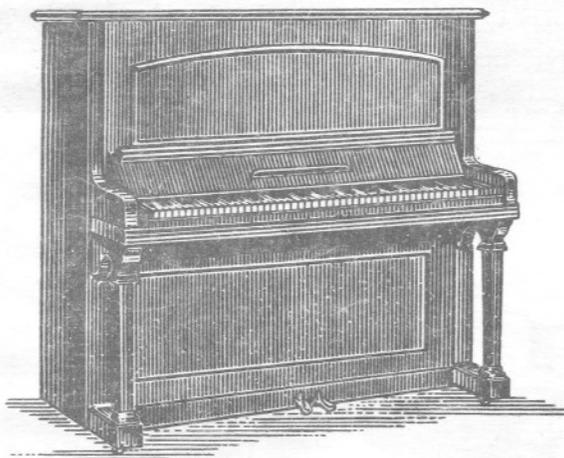
Վ. Վ. ՈՒՍՐ-ՇԱՏ

I ՄԱՍ

Ֆորտեպիանո տերմինը միավորում է ստեղնային Գվազարանի երկու տեսակ, որոնք հայերեն կոչվում են՝ դաշնամուր և դաշնակ: Նվագելու սկզբունքը երկու դեպքում էլ նույնն է:

ԴԱՇՆԱՄՈՒՐ

ԴԱՇՆԱԿ

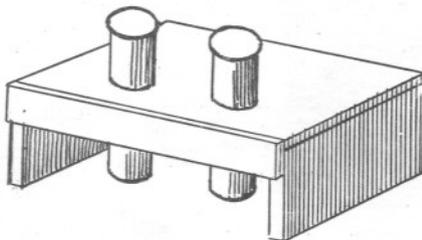
Աշակերտին դաշնամուրի մոտ նստեցնելիս անհրաժեշտ է հետևել, որ նա ուղիղ նստի, չկորանա, մարմնին տա մի փոքր թեքվածք դեպի նվագարանը:

Այդ դեպքում արմուկը և նախաբազուկը պետք է ստեղծաշարից մի փոքր բարձր գտնվեն:

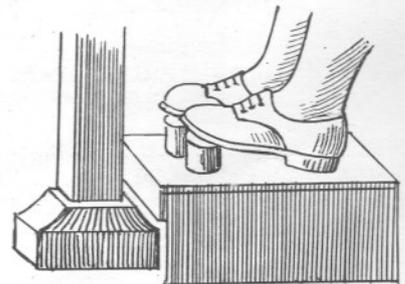
Աշակերտը պետք է նստի ազդրերի վրա (և ոչ թե նստակի վրա), զբաղեցնելով աթոռի նստատեղի մեկ-երրորդ մասը:

Եթե աշակերտի ոտները չեն հասնում դաշնամուրի ոտնակին (պեդալին), պետք է օգտվել հատուկ պատվանդանից: Այդ նպատակի համար ավելի լավ է օգտվել այսպես կոչված «մանկական» ոտնակից:

ՆՍՏԵԼԱԶԵՎ ԴԱՇՆԱՄՈՒՐԻ ՄՈՏ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՈՏՆԱԿ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՈՏՆԱԿԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

Այս օրինակները պետք է նյութ ծառայեն դաշնամուրի վրա լսողության վերարտադրելու համար: Անհրաժեշտ է, որ աշակերտը նախապես այդ մեղեդիները բարձրաձայն երգի դասատուի նվագելուց հետո: Մաքուր և ռիթմիկ երգելուց հետո կարելի է աշակերտին առաջարկել նույն մեղեդիները լսողության վրա նվագել: Ջափազանց օգտակար է այդ կատարել, սկսելով տարբեր հնչյուններից:

Նպատակահարմար է սկզբում նվագել ոչ կապակցված, non legato, միմիայն երրորդ մատով: Հետագայում անհրաժեշտ է անցնել նաև մյուս մատների օգտագործմանը: Պետք է հետևել, որ նվագելիս աշակերտը դաշնամուրի մոտ ճիշտ նստի:

ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԼՍՈՂՈՒԹՅԱՄԲ ԵՐԳԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

կու - կու, կու - կու, կու - կու, կու - կու:

Տիկ - տակ, տիկ - տակ, տիկ - տակ, տիկ - տակ:

ՊԻՈՆՆԵՐԱԿԱՆ ՔԱՅԼԵՐԳ

Տրա - տա - տա, տրա - տա - տա, տրա - տա - տա, տրա-տա-տա - տա:

Գե - րա - զան - ցիկ Մա - նիկն եմ, Լե - նից պա - պի սա - նիկն եմ:

ՊԻՈՆՆԵՐԱԿԱՆ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐ

ՎԵՐ ԿԱՑ

Նվագել նաև ըն, մի, ֆա, սոլ, Լյա նոտաներից սկսելով

ՏՈՂԱՆ ԿԱՆԳՆԵԼ

Նվագել նաև դո և ֆա-ից

ՃԱՇԻ

Նվագել նաև դո, ռե, մի, Լյա, սի նոտաներից սկսելով:

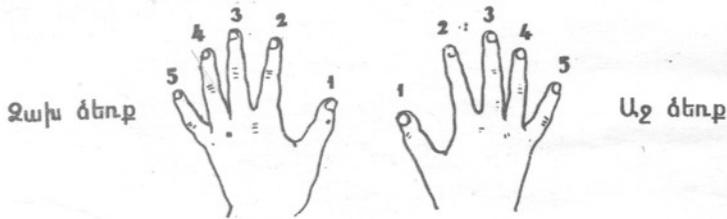
ՏԱԳՆԱՊ

Նվագել նաև դո և ռե նոտաներից սկսելով:

ՀԱՎԱՔ

Նվագել նաև ֆա և սոլ նոտաներից սկսելով:

Ձեռքերի մասներն ունեն իրենց ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒՄԸ

ՎԱՐժՈՒԹՅՈՒՆ

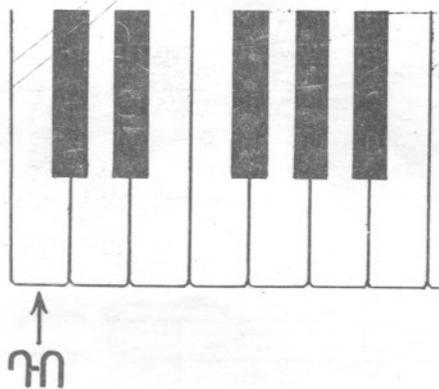
Ձեռքը սահուն իջեցնելով, մատը ընկղմել «դո» ստեղծի մեջ, լսել նրա հնչողությունը մինչև վերջ: Մատը պետք է լինի կիսակլոր վիճակում և ստեղծին կպչի մատի ծայրով՝ «բարձրիկով»:

Այս վարժությունը պետք է կատարել և՛ աջ, և՛ ձախ ձեռքով, տարբեր սպիտակ ստեղծերով:

Երաժշտության մեջ գործածվում են յոթ հիմնական հնչյուններ, որոնք միմյանցից տարբերվում են իրենց բարձրությամբ: Նրանք անվանվում են՝

դո, ռե, մի, ֆա, սոլ, Լյա և սի.

ՎԱՐժՈՒԹՅՈՒՆ

Գտնել և ցույց տալ ստեղծաշարի վրա բոլոր «դո» ստեղծերը:

Այս և հետագա նման վարժությունների նպատակն է աշակերտների մոտ մշակել նվագելու սկզբնական ճիշտ շարժումներ: Պետք է հետևել, որպեսզի կատարելիս վերարտադրվի խոր և փափուկ հնչյուն:

Այս վարժությունները պետք է կատարել խիստ համաչափ, բարձրաձայն հաշվելով: Ձեռքը ստեղնաշարի վրա պետք է իջեցնել և բարձրացնել ամբողջությամբ, սահուն և անարգել շարժումներով: Միաժամանակ պետք է հետևել, որ մատները հավաքված լինեն:

ՌԱԴԻՈՅԻ ԱԶԻՆՆԵԱՆՆԸ ПОЗЫВНЫЕ РАДИО

Այս և հետագա պիեսները աշակերտներին կօգնեն ձեռք բերելու դաշնամուրի վրա նվագելու նախնական ունակություններ:

Անհրաժեշտ է հետևել, որ աշակերտը երրորդ մատի վրա ձեռքը ստեղնաշարի վրա սահուն իջեցնելով, հենվելիս զգա ամբողջ ձեռքի ծանրությունը՝ սկսած ուսից: Ընկղմվող մատը պետք է ստեղնին դիպչի իր փափուկ մասով՝ բարձրիկով: Մատի հողերից ոչ մեկը չպետք է ծուփի: Մյուս, չնվագող մատները պետք է ազատ, առանց սեղմելու դասավորվեն հարևան ստեղների վրա:

ՀԱՅԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԳԻՆԻՆԵՆ ԵՐԿ

АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Փ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Դ. ՏԱՐԱԺՅԱՆ

Andantino

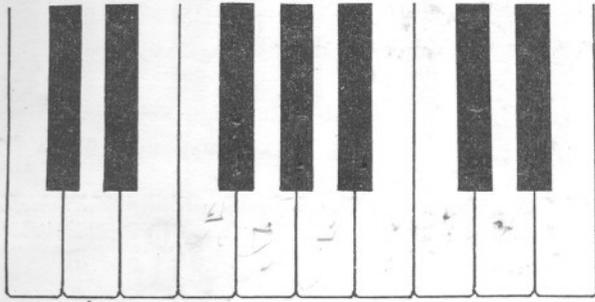
Աշակերտ

Դասատու

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is for the student (Աշակերտ) and is written in a 2/4 time signature. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first measure contains a triplet of eighth notes. The subsequent measures follow a rhythmic pattern of quarter notes with rests. The piano accompaniment (Դասատու) is written on two staves below the student part. The right hand of the piano part features a melodic line with slurs and ties, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system continues the musical score. The student part (top staff) maintains the rhythmic pattern of quarter notes with rests. The piano accompaniment (middle and bottom staves) continues with its melodic and harmonic lines, including slurs and ties across measures.

The third system concludes the musical score. The student part (top staff) ends with a quarter note and a rest. The piano accompaniment (middle and bottom staves) concludes with a melodic phrase in the right hand and a harmonic accompaniment in the left hand, ending with a double bar line.

ՎԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆ

Գտնել և ցույց տալ ստեղծաչարի վրա բոլոր «րե» ստեղծերը:

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

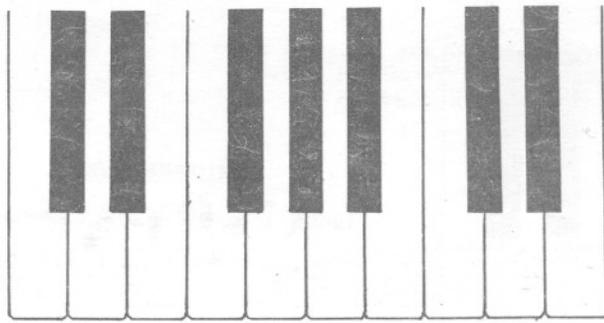
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳ
АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Moderato

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Դ. ՏԱՐԱԶՅԱՆ

Ա.

Դ.

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Գտնել և ցույց տալ ստեղծաչարի վրա բոլոր «մի» ստեղծերը:

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳ
 АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Allegretto

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
 Г. САРАДЖЯН

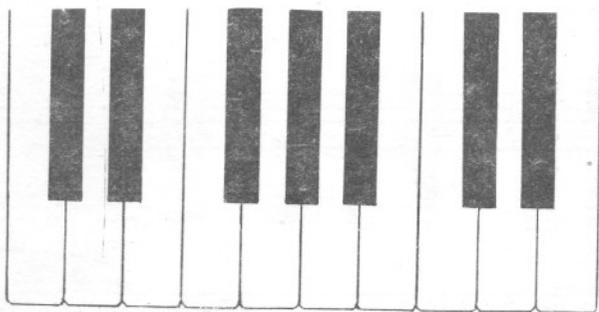
Ա.

Դ.

p dolce

f

p

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Գտնել և ցույց տալ ստեղծաշարի վրա բոլոր «ֆա» ստեղծերը:

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

6324-

ՕՐՐՐՈՑԱՅԻՆ

«Գալանե» բալետից
КОЛЫБЕЛЬНАЯ
Из балета „Гаяне“

Ա. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
А. ХАЧАТУРЯН

Andante

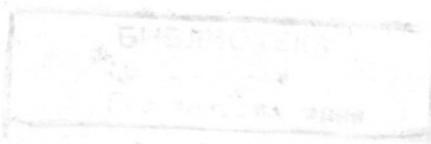
u.

r.

molto espressivo

ten.

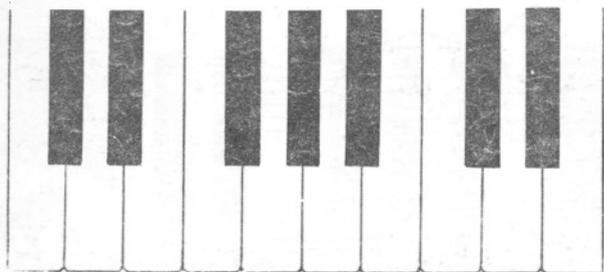
ten.

First system of a musical score. It consists of three staves: a bass staff at the top, a grand staff in the middle (treble and bass clefs), and another bass staff at the bottom. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The top bass staff contains a sequence of eighth notes. The grand staff features a melodic line in the treble clef with slurs and a piano (p) dynamic marking. The bottom bass staff contains a bass line with some chords marked with 'B:' and '4B:'. A mezzo-piano (mp) dynamic marking is present in the right-hand part of the grand staff.

Second system of the musical score. It follows the same three-staff layout. The top bass staff continues with eighth notes. The grand staff's treble clef part features a more complex melodic line with slurs and dynamic markings including '7' and '8' (likely fingering or breath marks) and 'ten.' (tension). The bottom bass staff continues with a steady bass line.

Third system of the musical score. It maintains the three-staff structure. The top bass staff continues with eighth notes. The grand staff's treble clef part has a melodic line with slurs and dynamic markings including '7', '8', and 'ten.'. The bottom bass staff continues with a steady bass line.

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Գտնել և ցույց տալ ստեղծագործի վրա բոլոր «սոլ» ստեղծները:

↑
ՍՈԼ

Աջ ձեռք

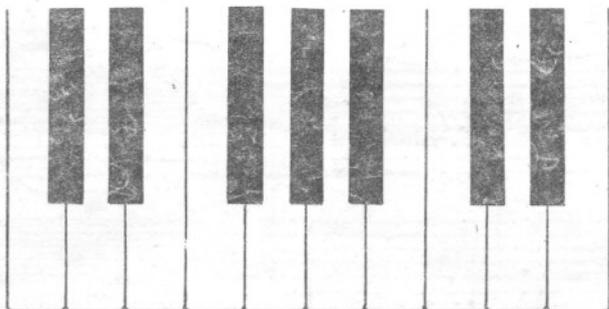
Ձախ ձեռք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈԴՈՎՐԻԱԿԱՆ ԵՐԳ
АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Վ. Վ. ՌԻՄՆ-ՇԱՏ
В. В. УМР-ШАТ

Andante

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Գտնել և ցույց տալ ստեղծագործի վրա բոլոր «մի» և «յա» ստեղծները:

↑
ՄԻ

↑
ԼՅԱ

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

The first system consists of two staves. The top staff is labeled 'Աջ ձեռք' (Right hand) and the bottom staff is labeled 'Ձախ ձեռք' (Left hand). Both staves are in 4/4 time. The music features a series of triplets (marked with '3') connected by dashed slurs. The right hand starts on a middle C and moves up, while the left hand starts on a lower C and moves up. The piece ends with a double bar line and repeat dots.

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

The second system is a grand staff with a treble clef on top and a bass clef on the bottom. It is in 4/4 time. The music consists of a series of triplets (marked with '3') in both hands, connected by slurs. The right hand starts on a middle C and moves up, while the left hand starts on a lower C and moves up. The piece ends with a double bar line and repeat dots.

ՎԱՐԻՆԵՆԻ ՊԱՐԸ
ТАНЕЦ КАРИНЭ

Allegretto grazioso

Ս. ԲԱՐՆՈՒԴԱՐՅԱՆ
С. БАРХУДАРЯН

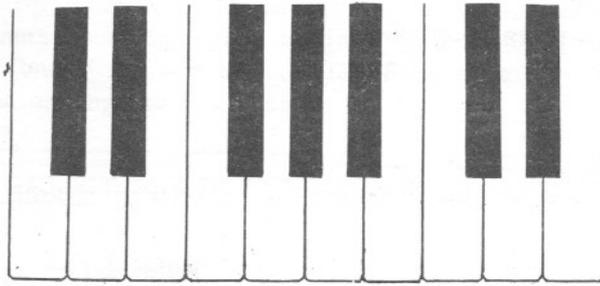
Դ.

Ա.

p

The third system is a grand staff with a treble clef on top and a bass clef on the bottom. It is in 6/8 time and has a key signature of two sharps (F# and C#). The top staff is labeled 'Դ.' (Violin) and the bottom staff is labeled 'Ա.' (Piano). The violin part starts with a piano (*p*) dynamic and features a melodic line with slurs. The piano part features a rhythmic accompaniment with triplets (marked with '3') in both hands. The piece ends with a double bar line and repeat dots.

The fourth system is a grand staff with a treble clef on top and a bass clef on the bottom. It is in 6/8 time and has a key signature of two sharps (F# and C#). The top staff is labeled 'Դ.' (Violin) and the bottom staff is labeled 'Ա.' (Piano). The violin part continues the melodic line from the previous system. The piano part continues the rhythmic accompaniment with triplets (marked with '3') in both hands. The piece ends with a double bar line and repeat dots.

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Գտնել և ցույց տալ ստեղծաշարի վրա բոլոր «մի» և «սի» ստեղծերը:

Մի

Սի

Ա₂ ձեռք

Ջախ ձեռք

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Andante grazioso

ԷՍ ԱՌՈՒՆ
РУЧЕЁК

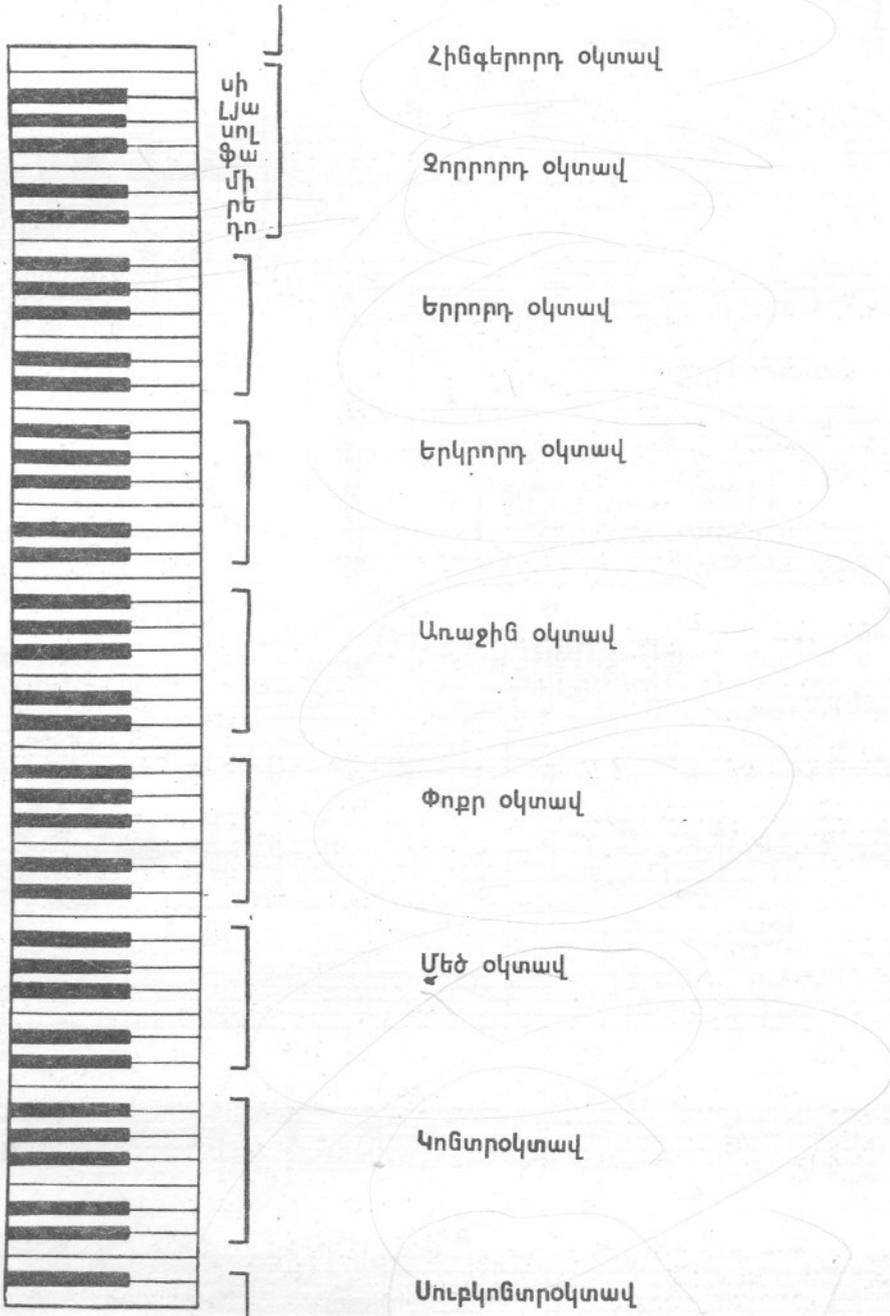
ԿՈՄԻՏԱՍ
КОМИТАС

ս.

դ.

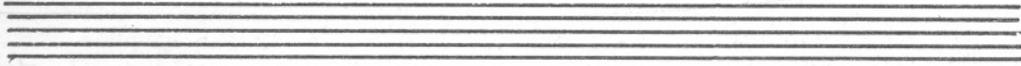
ՀՆՁՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՕԿՏԱՎՆԵՐԻ ՏԵՂԵՐՆ ՈՒ ԱՆՎԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

ԴԱՇՆԱՍՈՒՐԻ ԱՏԵՂՆԱՅԱՐԸ

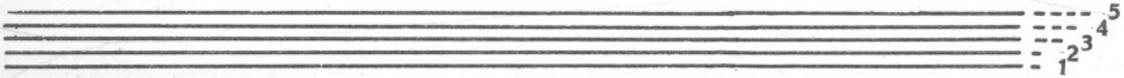

Երաժշտական հնչյունները գրի առնելու համար գոյություն ունեն հատուկ նշաններ, որոնք կոչվում են նոտաներ (ձայնանիշներ):

Նոտաները գրի են առնվում հիմք զուգահեռ հորիզոնական գծերի վրա, որ կոչվում է հնգագիծ:

Հնգագծի գծերը և գծանիշերը հաշվում են վարից՝ վեր:

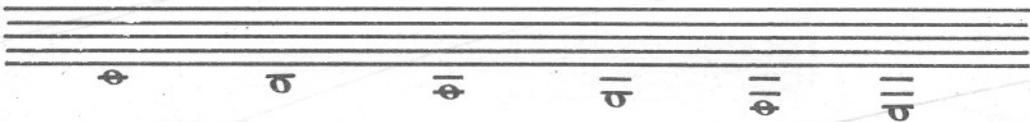
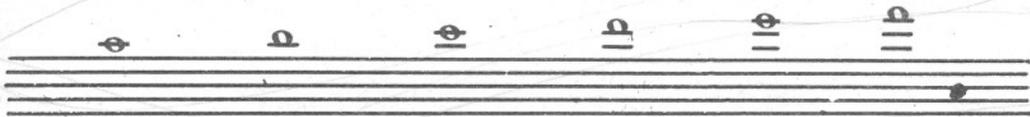
Նոտաները գրվում են ինչպես հնգագծի գծերի վրա, այնպես էլ գծանիշերում:

Հնգագծից վեր և վար կիրառվում են նաև օժանդակ փոքրիկ գծեր:

Նոտաները գրի են առնվում ինչպես օժանդակ գծերի վրա, այնպես էլ նրանցից վեր և վար:

Հնգագծից վեր գրվող օժանդակ գծերը հաշվում են վերընթաց կարգով, իսկ հնգագծից վար գրված օժանդակ գծերը՝ վարընթաց կարգով:

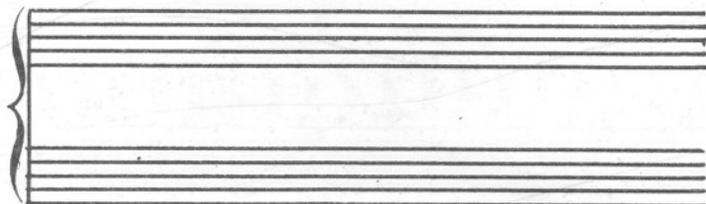
Որպեսզի հարմար լինի գրի առնել բոլոր բարձր և ցածր հնչյունները, գործածում են երկու հնգագիծ:

Վերևի հնգագծի վրա գրված նոտաները կատարվում են աջ ձեռքով, ներքևի հնգագծի վրա գրված նոտաները կատարվում են ձախ ձեռքով:

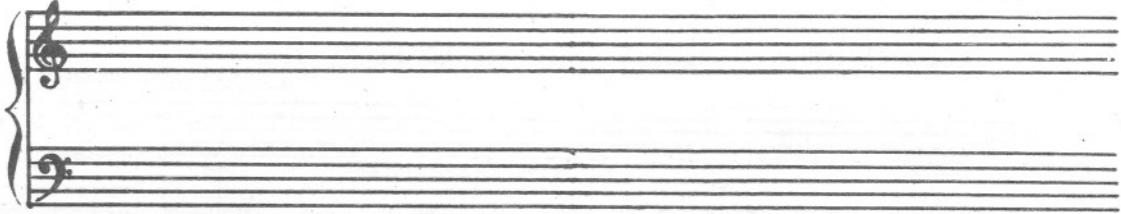
Երկու հնգագծերը միացվում են մեկ ընդհանուր գծով և ձևավոր փակագծով, որը կոչվում է ակոլադ:

Աջ ձեռք

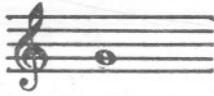
Ձախ ձեռք

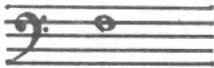
Հնգագծի վրա ձայների տեղը ճիշտ որոշելու համար գործածվում են երկու հիմնական բանալիներ՝ սու-ի (ջութակի) և ֆա-ի (բասի): Բանալիները գրվում են հնգագծի սկզբում: Սու-ի բանալիի օգնությամբ գրի են առնվում ստեղնաշարի վերին կեսի հնչյունները, իսկ ֆա-ի բանալիի օգնությամբ՝ ներքևի կեսինը:

Սու-ի բանալին գրվում է հնգագծի երկրորդ գծի վրա և ցույց է տալիս առաջին օկտավայի սու նոտայի տեղը:

Ֆա-ի բանալին գրվում է հնգագծի չորրորդ գծի վրա և ցույց է տալիս փոքր օկտավայի ֆա նոտայի տեղը:

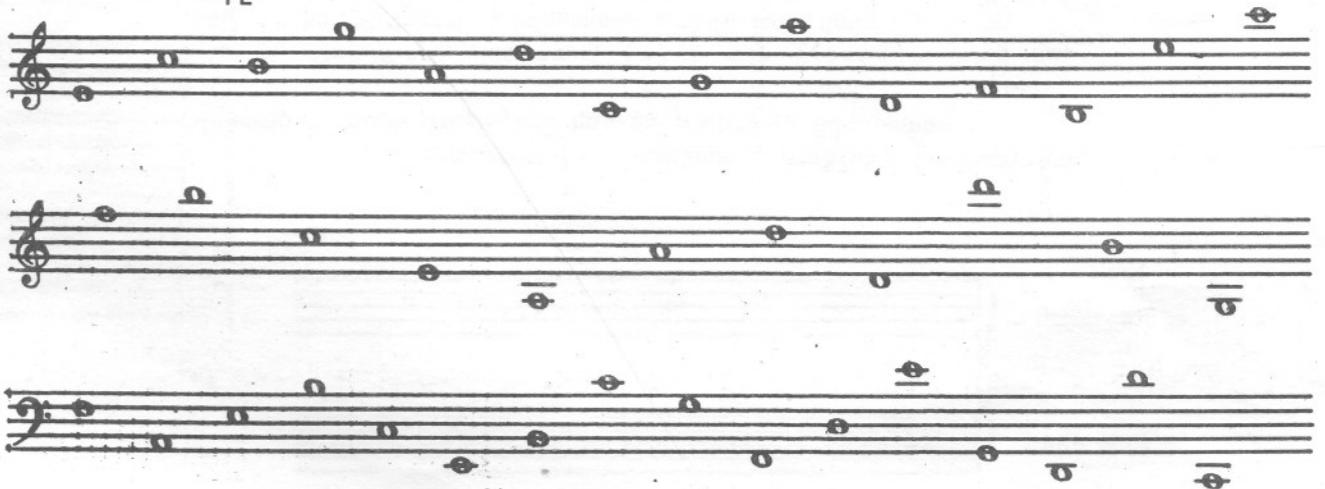

Երկու հնգագծերի միջև առաջին օժանդակ գծի վրա գրվում է առաջին օկտավայի դո նոտան, որը գտնվում է ստեղնաշարի մեջտեղում:

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Կարդալ և ստեղնաշարի վրա ցույց տալ ստորև բերված նոտաները:

Երաժշտության մեջ գործածվող բոլոր հնչյունները (ամենացածրից մինչև ամենաբարձրը) պայմանական կերպով բաժանվում են երեք ձայնասահմանի (ռեգիստրի)՝ ստորին, միջին և վերին:

Հնչյունները բացի տարբեր բարձրությունից ունեն նաև տարբեր տևողություն:

Տևողությունը չափվում է ժամանակի համաչափ հատվածների հաշվարկումով: Որպես հաշվարկելու միավոր ընդունված է մեկ քառորդ տևողության նոտան:

ՔԱՌՈՐԴԱԿԱՆ (ՔԱՌՈՐԴ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅԱՆ) ՆՈՏԱՆԵՐ

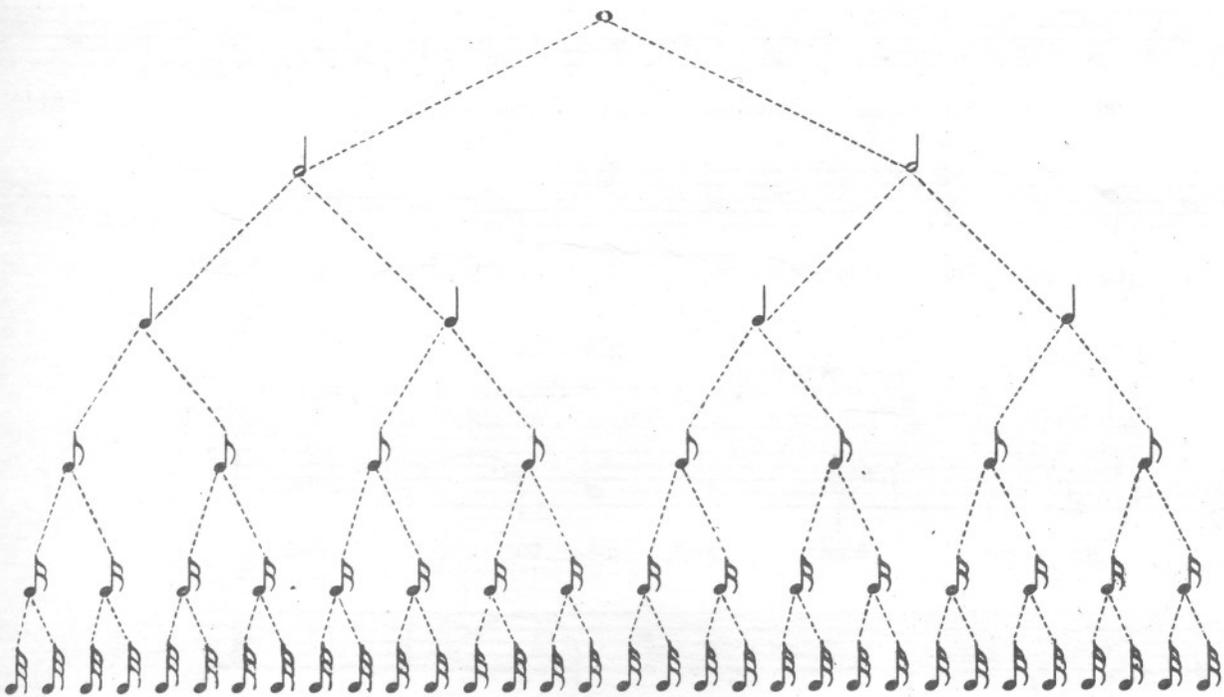
ԿԵՍ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅԱՆ ՆՈՏԱՆԵՐ

ԱՍԲՈՂՋ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅԱՆ ՆՈՏԱՆԵՐ

ՀՆՁՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՂՅՈՒՍԱԿ

ՏԱՐԲԵՐ ԶԱՓԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

ԵՐԳ
ПЕСЕНКА

Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ
С. ГАЛИКЯН

ԺՈՂՈՎՐԴԻԱԿԱՆ ԵՐԳ

ԺՈՂՈՎՐԴԻԱԿԱՆ ԵՐԳ

ԱՆԲԱՆՏ ՓԻՍՈՆ БЕДНАЯ КОШКА

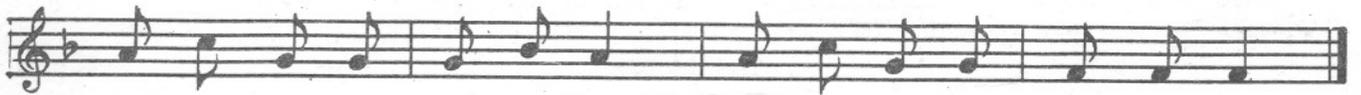
Խոսք՝ Հ. ԱՂԱԲԱԲԻ
Слова А. АГАБАБА

Երաժշտություն՝ Վ. Ա. ՌԻՄՏՆԱՏԻ
Музыка В. А. УМР-ШАТА

Moderato

Փի - սոն, փի - սոն փափ-կա - մազ, տա - ցից փա-խալ վա - զե - վազ.

նու - զեց մըտ - ցել ամ - բա - ըը՝ հետ - քից հա - սալ Ջամ - բա - ըը:

ՏՈՆԱԾԱՌ ЕЛОЧКА

Երաժշտություն՝ Մ. ՄԻՐՋԱՅԱՆԻ
Музыка М. МИРЗАЯНА

Allegro

Տո - ցա - ծառ, ջան, տո - ցա - ծառ.

ից սի - ընց ես ու պալ - ծառ.

ԼԵՆԻՆ ЛЕНИН

Խոսք՝ Ն. ՋԱՐՅԱՆԻ

Երաժշտություն՝ Գ. ՂԱԶԱՐՅԱՆԻ
Музыка Д. КАЗАРЯНА

Լե - Յի՞ն դու կյանք ես հա - ռա - - կեզ, դու պատ-մու-թյունն ես մարդ-կա - յի՞ն,
որ շա-ռա-չում է հորդ գե - տի պես դե - պի օվ-կիանն ա պա - գա - յի

Այս եջանը կոչվում է լիգա (կապ): Երբ լիգան միացնում, կապում է իրար կից երկու միևնույն բարձրության նոտաներ, ապա դրանցից երկրորդը չի կրկնվում, այլ գումարվում է առաջինին: Այսպիսով երկու նոտաներից ստացվում է մեկը, որի տևողությունը հավասար է առաջին և երկրորդ նոտաների տևողությունների գումարին:

«Լյա» նոտայի տևողությունը երեք բառորդ է $\frac{3}{4}$

«Լյա» նոտայի տևողությունը չորս բառորդ է $\frac{4}{4}$

Նոտայի տևողությունը կիսով չափ ավելանում է, երբ նրա աջ կողմում դրված է լինում կետ:

$$d. = d + \bullet = \frac{3}{4}$$

$$d. = d + \bullet = \frac{3}{8}$$

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈԴՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳ
 АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ
 В. В. УМР-ШАТ

u. Andante

Այս պիեսը նվագելիս պետք է հետևել, որպեսզի մեղեդին մի ձեռքից մյուսին անցնելիս հնչումը չընդհատվի:

ՊԱՌԻՋԱ

Երաժշտության մեջ դադարի նշանը կոչվում է պաուզա: Պաուզաների տևողությունը չափվում է ճիշտ այնպես, ինչպես նոտաների տևողությունը:

Ամբողջ պաուզա

Քառորդ պաուզա

տասնվեցերորդական

Կես պաուզա

ութերորդական

ԼԵԳԱՏՈ

Լիգայով միավորված նոտաները պետք է նվագել կապակցված, այնպես, որ հնչյունները սահուն հաջորդեն միմյանց:

Լեգատո նվագելիս մատները պետք է հատկապես լավ զգան ըստեղները, մի ստեղնից սահուն անցնելով մյուսին:

Այն նոտաները, որոնք լիգայով չեն միացված, մեծ մասամբ կատարվում են non legato (նոն Լեգատո), ոչ կապակցված, ոչ Լեգատո.

Երբեմն լիգայի նշանը չի դրվում, այլ դրա փոխարեն գրվում է legato (Լեգատո):

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

(նվագում է մեկ օկտավ ցածր)

ՀԱՄԲԱՐՑՈՒՄ ՅԱՅԼԱ

АМБАРЦУМ ЯЙЛА

Ա. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ

А. ТИГРАНЯН

«Անուշ» օպերայից Из оперы «Ануш»

Moderato

Այս պիեսը միաժամանակ երկու ձեռքով նվագելու համար է և աշակերտին ընտելացնում է ձեռքերի շարժման նոր ձևերին:

Պետք է հետևել, որ աշակերտի ձեռքերում ձգվածություն չլինի. ցանկալի է այս պիեսն անցնել նախ՝ առանձին, ապա՝ երկու ձեռքով միասին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳ

АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Վ. Վ. ՈՒՍՐ-ՇԱՏ

В. В. УМР-ШАТ

Tranquillo

Այս պիեսում ուշադրություն դարձնել աջ և ձախ ձեռքերի տարբեր շարժումների վրա, աջ ձեռքը նվագում է կապակցված, ձախը՝ ամբողջ ձեռքի (ուսից սկսած) վերից վար շարժումով: Երգային և պարզ մեղեդին պետք է զուգակցվի թե՛ն ու պարզ նվագակցությամբ:

ՍՏԱԿԱՏՈ

Բացի լեգատոյից և ցոն լեգատոյից կիրառվում է ցան կատարման մի այլ ձև, որը կոչվում է ստակատո:

Ստակատոն նշվում է կետով, որը դրվում է նոտայից վեր կամ վար, ցույց տալով, որ հնչյունը պետք է կատարել կարճ, կտրուկ, թեթև և սուր:

Ստակատոն կիսով չափ կրճատում է նոտայի տևողությունը:

Երբեմն ստակատոի նշանը՝ կետը չի դրվում, այլ փոխարենը գրվում է stacato: Այդ դեպքում տվյալ հատվածի բոլոր հնչյունները կատարվում են կտրուկ:

Ստակատոն կատարվում է առավելապես ամբողջ ձեռքի մասնակցությամբ: Մատը դիպչելով ստեղնին անմիջապես պետք է թողնի այն: Ստակատո նվագելիս անհրաժեշտ է խուսափել դաստակի շարժումներից, ձեռքը լարելուց, որի հետևանքով կարող են առաջանալ մասնագիտական հիվանդություններ:

Moderato

ԼԵԳԱՏՈ, ՍՏԱԿԱՏՈ
ЛЕГАТО, СТАККАТО

Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ
А. АНАНЯН

Allegretto

ԱՆԲԱՆՏ ՓԻՍՈՆ
НЕСЧАСТНЫЙ КОТЁНОК

Վ. Ա. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ
В. А. УМР-ШАТ

Moderato

ԷՏՅՈՒՊ
ЭТЮД

Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ
В. В. УМР-ШАТ

Moderato

ԱՆՉՐԵՎ
ДОЖДИК

Մ. ՄԻՐՉԱՅԱՆ
M. МИРЗАЯН

Աճճ-րեՎ, աճճ-րեՎ ցած ա - թի. բըս-ցուր ցո - թեճ ու գա - թի:

ՊԻՈՆԵՐ ՄՈՍԻ
ПИОНЕР МОСИ

Moderato

Մ. ՄԻՐՉԱՅԱՆ
M. МИРЗАЯН

Պի - ո - ներ է մեր Մո - սիճ. կար-միր Վըզ - կա - պը Վը - զիճ

Ման է գա - լիս քա - ջի պես, հա - մար - ծակ ու ժըպ - տե - թես:

ՍԿԼՈՆ ԼՆՆՋ

Ժողովրդական
СКЛОН ГОРЫ
Народная

Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՍ
B. V. УМР-ШАТ

Allegro moderato

ՓԻՍԻԿ-ՓԻՍԻԿ КОТИК—КОТИК

Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
A. MANUKYAN

Moderato

Փի - սիկ. փի - սիկ. չալ պո - չիկ. սի - թուՆ ճու - տիկ, խու - ճու - ճիկ,

The first system of musical notation for 'Փիսիկ-Փիսիկ' consists of a grand staff with a treble and bass clef. The treble clef part contains a melody with notes and rests, with fingerings 3, 3, 2, 4, and 3 indicated above the notes. The bass clef part contains a simple accompaniment with notes and rests, with fingerings 3, 3, and 3 indicated below the notes. A dynamic marking 'mp' is present in the first measure of the treble staff.

Փի - սիկ. փի - սիկ շուտ ա - թի իմ Լու - սի - կիՆ օ - թո - թի:

The second system of musical notation continues the piece. The treble clef part has notes with fingerings 2, 5, 3, 4, 1, 3, and a final note with a fermata. The bass clef part has notes with fingerings 4, 2, 3, 2, 1, 5, and 3.

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ УПРАЖНЕНИЕ

The first exercise is a short piece in C major, 2/4 time. The treble clef part features a melody of eighth notes with fingerings 1, 4, 1, 4, 4, 1, 4, 1. The bass clef part has a simple accompaniment with notes and rests, with fingerings 2, 2, 2, 2, 2 indicated below the notes.

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ УПРАЖНЕНИЕ

The second exercise is a short piece in C major, 2/4 time. The treble clef part has notes with fingerings 2, 2, 2. The bass clef part has notes with fingerings 4, 1, 4, 1.

The third exercise is a short piece in C major, 2/4 time. The treble clef part has notes with fingerings 3, 3. The bass clef part has notes with fingerings 1, 4, 1, 4.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԻՆԱԿԱՆ ԵՐԳ АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Г. САРАДЖЯН

Andantino

Այս պիեսում ուշադրություն դարձնել աջ ձեռքի նվագամասում հանդիպող լիգաների վրա, որոնք ոչ թե ֆրազային, այլ մոտիվային են: Աշխատել, որ աշակերտը ֆրազը չմասնատի, չկտրատի մոտիվային լիգաներով, լիգաների վերջում ձեռքը չբարձրացնի ստեղնից:

ԴԻՆԱՄԻԿ ՆՇԱՆՆԵՐ

Երաժշտության հնչողության աստիճանական ուժեղացումը նշվում է կրեշենդո *crescendo* (կրճատ՝ *cresc.*) բառով կամ հետևյալ նշանով:

Իսկ երաժշտության հնչողության աստիճանական թուլացումը նշվում է *diminuendo* (դիմինուենդո), կրճատ՝ *dim.* բառով՝ կամ հետևյալ նշանով:

Երբ անհրաժեշտ է ընդգծել, շեշտել որևէ հնչյուն, դրվում են հետևյալ նշանները. > շեշտ *sf* սֆորսանդո

ԷՏՅՈՒԳ-ԵՐԳ ЭТЮД-ПЕСНЯ

Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ
В. В. УМР-ШАТ

Moderato

ՎԱՐՓՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
УПРАЖНЕНИЯ

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

ԴԻՆԱՄԻԿ ՆՐՔԵՐԱՆՊՆԵՐ

Երաժշտության կատարման ժամանակ հնչյունի ուժգնության աստիճանը կոչվում է դինամիկ Գրբերանգ.

Ամենատարածված դինամիկ Գրբերանգներն են.

Իտալերեն տերմիններ	Կրճատ նշում	Առողանություն	Նշանակություն
pianissimo	pp	պիսիսիսիմո	շատ մեղմ
piano	p	պիսիմո	մեղմ
mezzo piano	mp	մեցո պիսիմո	ոչ այնքան մեղմ
mezzo forte	mf	մեցո ֆորտե	ոչ այնքան ուժգին
forte	f	ֆորտե	ուժգին
fortissimo	ff	ֆորտիսիմո	շատ ուժգին

ԳԱՐՈՒՆ Է, ՍԻՐՈՒՆ Է ВЕЧНА КРАЧА

Allegretto

Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ
С. ГАЛИКЯН

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

ԼԵՆԻՆ ՊԱՊԻ ՍԱՆԻԿՆ ԵՄ Я ВНУЧКА ЛЕНИНА

Մ. ՄԻՐՋԱՅԱՆ
M. МИРЗАЯН
սա - ցիկ ԵՄ: 1 2 1

Գն - ըա - զաճ - ցիկ Մա - ցիկ ԵՄ. Լե - ցիկ պա - պի 5 4 3 5

Moderato assai

Musical score for 'Я Внучка Ленина' in 2/4 time. The piece is marked 'Moderato assai' and begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a melody with eighth and quarter notes, while the left hand provides a simple harmonic accompaniment with chords. Fingerings are indicated with numbers 1-5.

ԷՏՅՈՒՊ ЭТЮД

Վ. Վ. ՈՒՐՐ-ՇԱՍ
B. V. УМР-ШАТ

Allegretto

Musical score for 'Этюд' in 2/4 time, marked 'Allegretto'. The piece starts with a piano (*p*) dynamic and a 'legato' instruction. It features a more complex melodic line with slurs and ties. Dynamics vary from piano (*p*) to mezzo-forte (*mf*). The score includes a 'poco rit.' (slightly ritardando) section towards the end, leading to a final piano (*p*) dynamic. Fingerings and articulation marks are clearly indicated throughout.

ՎԱՐՃՈՒԹՅՈՒՆ

Ջախ ձեռք

ՀՈՅՆԱՐ
(Ժողովրդական)
ОЙ—НАР
(Народная)

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Դ. ՏԱՐԱԶՅԱՆ

Andante

ՄԱՅԻՍ
МАЙ

Մ. ՄԻՐՉԱՅԱՆ
Մ. ՄԻՐՉԱՅԱՆ

Tempo di valse

2 1 5 4 1

f *mp*

2 1 5 5 4

2 1 5 1

2

ԵՐԿ
ՔԵՇԻԱ

Andante cantabile

Վ. Վ. ՈՐԾՐ-ՇԱՍ
Յ. Յ. ՄՄՐ-ՍԻԱԹ

1 5 4 3 2 1 3 2

p legato

1 5 1 2 1 1

3 3 3 4 3 3 3 3 2 1

mp

3 1 2 3 1

mf *p*

3 2 1 5 1

2

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Աջ ձեռք

ԷՏՅՈՒՊ
ЭТЮД

Moderato

Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ
B. B. УМР-ШАТ

mp

p

mf

marcato

p

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Աջ ձեռք

ԱՇՈՒՆ
ОСЕНЬ

Andante

Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ
С. ГАЛИКЯН

ԶՄԵՌ
ЗИМА

Tranquillo

Մ. ՄԻՐՉԱՅԱՆ
М. МИРЗАЯН

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք⁵

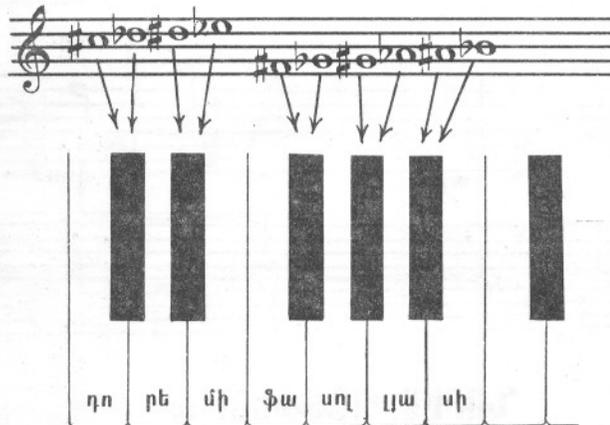
Աջ ձեռք

Ձախ ձեռք⁴

ՀՆՋՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱՐՋՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՓՈԽՄԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

(Ալտերացիայի ճշանցներ)

Դաշնամուրի ստեղնաշարի սև ստեղները ինքնուրույն անվանումներ չունեն: Նրանք անվանվում են սպիտակ ստեղների անուններով, ավելացնելով դիեզ կամ բեմոլ մասնիկները: Դիեզը և բեմոլը ունեն իրենց հատուկ ճշանցները, որոնք գրվում են նոտաների առջևում:

Եթե նոտայի առջև գրված է # (դիեզ), այդ դեպքում պետք է նվագել նոտային համապատասխանող ստեղներից աջ գտնվող հարևան ստեղները (կիսատոն վեր):

Եթե նոտայի առջև գրված է b (բեմոլ), այդ դեպքում պետք է նվագել նոտային համապատասխանող ստեղներից ձախ գտնվող հարևան ստեղը (կիսատոն վար):

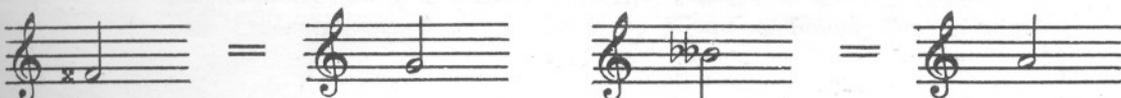
Բացի դիեզից և բեմոլից, գործածվում է նաև բեկար ճշանց, որը վերացնում է իրենից առաջ դրված բարձրացման կամ իջեցման ճշանցների գործողությունը:

Նոտաների առջևում դրված ճշանցները ուժի մեջ են միայն մեկ տակտի սահմաններում, նույն օկտավայում:

Եթե նոտայի առջև դրված է դուրբ դիեզ (x), այդ դեպքում նոտան պետք է նվագել երկու կիսատոն կամ մեկ ամբողջ տոն բարձր:

Եթե նոտայի առջև դրված է դուրբ բեմոլ (bb), այդ դեպքում նոտան պետք է նվագել երկու կիսատոն կամ մեկ ամբողջ տոն ցածր:

ԷՏՅՈՒԳ ЭТЮД

Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՍ
В. В. УМР-ШАТ

Allegretto

3 3 2 1 2 2 2 1

2 2 2 1 2 2 2 3 1

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻԿՆԵՐԻ ՔԱՅԼԵՐԳ МАРШ ОКТЯБРЯТ

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Г. САРАДЖЯН

Tempo di marcia

4 3 2 5 4 1 3 2

5 1 2 5 1 2

«Հոկտեմբերիկների քայլերգ» պիեսը պետք է նվագել հստակ, պարզորոշ, ռիթմիկ և աշխույժ թափով, օգտագործելով ձեռքի՝ ուսից սկսվող շարժումներ:

Ինչպես ամեն մի քայլերգում, այստեղ ևս յուրաքանչյուր տակտի առաջին՝ ուժեղ մասը պետք է հնչի որոշ չափով շեշտված, մյուսներից ավելի որոշակի:

ԱՐԵՎԸ ԾԱԾԿՎԵՑ
СОЛНЫШКО СКРЫЛОСЬ

ՅՈՒ. ԿՈԿԺԱՅԱՆ
Ю. КОКЖАЯН

Allegretto

Այս պիեսն աշակերտին ծանոթացնում է իմիտացիայի (նմանակման) ամենապարզ ձևին: Պետք է կատարել սահուն շարժումով և փափուկ:

ԿԱՔԱՎ
КУРОПАТКА

Գ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ
В. ТИГРАНЯН

Allegretto

Եկու՛՛ն
սօղանա՛՛նք թղկ

Գրված

ՏԻՈՒՐ ԵՐԳ
ГРУСТНАЯ ПЕСЕНКА

Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՍ
В. В. УМР-ШАТ

Moderato

p cantabile

mf

p *poco rit.* *pp*

5 3 1 2

3 3 5 2 3 1 2

5 1

3 2 4 3 1 3 4

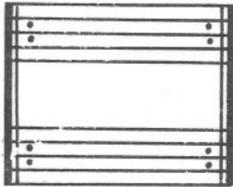
3 2 1 2 1 5

ԱՆՏՐԱՄԱԿԻՐ
НЕВАЖНОЕ НАСТРОЕНИЕ

ՅՈՒ. ԿՈԿՓՍՅԱՆ
 Ю. КОКЖАЯН

Moderato cantabile

Musical score for 'ԱՆՏՐԱՄԱԿԻՐ' (Неважное настроение). The score is in 3/4 time and consists of two systems. The first system is marked *p* and the second system is marked *mf*. The right hand features a melodic line with various ornaments and slurs, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines. Fingering numbers (1-5) are indicated throughout the piece.

ԿՐԿՆՈՒԹՅԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

Կրկնությամբ ճշանդ կոչվում է ռեպրիզ: Կրկնվող հատվածի երկու կողմից դրվում է ռեպրիզի ճշանդ:

ՊԻԵՍ
ПЬЕСА

Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ
 А. АНАНЯН

Moderato

Musical score for 'ՊԻԵՍ' (Пьеса). The score is in 3/4 time and consists of two systems. The first system is marked *p* and the second system is marked *mf*. The right hand features a melodic line with various ornaments and slurs, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines. Fingering numbers (1-5) are indicated throughout the piece.

Այս պիեսի կարճ ֆրագմենտը պետք է նվագել ձեռքի ազատ շարժումներով: Վերջին նոտաների տևողությունը չերկարացնել: 5

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳ АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Г. САРАДЖЯН

Moderato

Այս պիեսի բնորոշ առանձնահատկությունն այն է, որ աջ ձեռքի երգային մեղեդին զուգակցվում է ձախ:

ՓԱՅԼԵՐԳ МАРШ

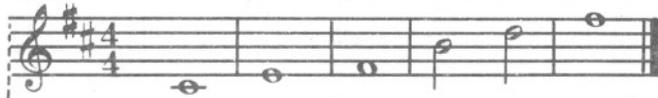
Գ. ԶԹՅԱՆ
Г. ЧИТЧЯН

Allegro energico

ԲԱՆԱԼԻ ԻՆՍՏՐՈՒՄ

Բանալի մոտ դրված նշանները՝ դիեզները կամ բեմոլները պահանջներ են իրենց նշանակությունը ամբողջ ստեղծագործությանը ընթացքում:

գրվում է

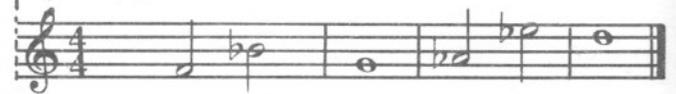
կատարվում է

գրվում է

կատարվում է

ՄԱՃՈՐ
МАЖОР

Moderato

Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ
А. АНАНЬЯН

ՄԻՆՈՐ
МИНОР

Moderato

Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ
А. АНАНЬЯН

Միատեսակ մեղեդի ունեցող այս երկու պիեսներից մեկը գրված է մաժոր լադում, մյուսը՝ մինոր լադում:

ԳԱՐՈՒՆԸ

ВЕСНА

Allegretto

Ա. ՏԵՐ-ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ
A. ТЕР-ГЕВОНДЯН

ՖԵՐՄԱՏԱ

Հնչյունների տևողությունը կարելի է երկարացնել անորոշ ժամանակով. մոտավորապես մեկ և կեսից մինչև երկու անգամ. կիրառելով ֆերմատա նշանը, որը գրվում է նոտայից վեր կամ վար. հետևյալ ձևով. ☺ ☺

Երբեմն ֆերմատան գրվում է նաև պաուզայի կամ տակտի գծի վրա. առաջացնելով յուրահատուկ կանգառ շարժման մեջ:

ՌԻՐԱՆ ՊԱՐ
ВЕСЕЛЫЙ ТАНЕЦ

Ս. ՄԱՆՆՈՒԿՅԱՆ
Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Allegro giocoso

p

f(p)

mf

f

Poco meno

a tempo

p dolce *f risoluto* senza rit.

ԾԱՓԻԿ, ԾԱՓԻԿ
ЛАДУШКИ

Allegretto

Ռ. ՄԵԼԻԿՅԱՆ
P. МЕЛИКЯН

The musical score is written for piano in G major and common time. It consists of five systems of two staves each. The first system is marked *p* quasi staccato. The second system is marked *f*. The third system is marked *p*. The fourth system is marked *p* and includes a *crescendo* marking. The fifth system is marked *f* and includes a *poco rit.* marking and a *p* dynamic at the end. Fingering numbers (1-5) are provided for many notes throughout the piece.

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ԿՆԵՐԸ ԳՆՈՒՄ ԵՆ ИДУТ ОКТЯБРЯТА

Ռ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ
P. МЕЛИКЯН

Tempo di marcia

Musical score for 'ИДУТ ОКТЯБРЯТА' in G major, 3/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The tempo is 'Tempo di marcia'. The first system includes dynamics *mf* and *p*. The second system includes dynamics *mf*, *cresc.*, and *f*. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The piece concludes with a double bar line.

ԱՐԱՄԻ ԵՋԸ ВОЛ АРАМА

Ռ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ
P. МЕЛИКЯН

Allegretto

Musical score for 'ВОЛ АРАМА' in G major, 3/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The tempo is 'Allegretto'. The first system includes the dynamic *f*. The second system includes the dynamic *p* and the instruction 'poco rit.'. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The piece concludes with a double bar line.

ՊԱՐՏԵԶՈՒՄ В САДИКЕ

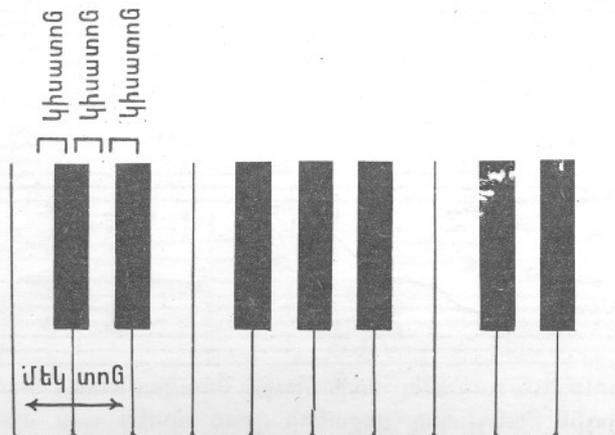
Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՍ
В. В. УМР-ШАТ

Moderato

ՏՈՆ ԵՎ ԿԻՍԱՏՈՆ

Երկու հարևան հնչյունների միջև ընկած տարածությունը կազմում է կիսատոն:

Դաշնամուրի վրա կիսատոնը ընկած է երկու հարևան ստեղների միջև:

ԻՄ ՏԻԿՆԻԿԸ
МОЯ КУКЛА

Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ
Ա. АНАНЯН

Allegro

ՎԵՐՋԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՆՇԱՆ

Երբ ստեղծագործության մի հատվածը ենթակա է կրկնության, բայց տարբեր վերջավորություններով, հորիզոնական ուղիղ փակագծով ցույց են տալիս 1-ին և 2-րդ վերջավորությունը:

Նվագելիս, առաջին անգամ կատարվում են 1-ին փակագծում ընդգրկված տակտերը, իսկ երկրորդ անգամ այդ տակտերը բաց են թողնվում և կատարվում են 2-րդ փակագծում ընդգրկված տակտերը:

ՉԵՄ ԿՐՆԱ

Հայկական ժողովրդական երգ
ЧЕМ КРНА

Ե. ԽՈՍՐՈՎՅԱՆ
Е. ХОСРОВЯН

Delicato

Армянская народная песня

Ուշադրություն դարձնել ձախ ձեռքի նվագամասում տակտերի երկրորդ քառորդին հանդիպող շեշտերի վրա, որոնք այս պիեսի ուրիշ բնորոշ առանձնահատկություններն են:

ԱՅՈՒՆ
ОСЕНЬ

Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ
А. АНАНЬЯН

Moderato

Նոտայից վեր դրված փոքրիկ գծիկը ($\bar{\text{P}} \text{ } \underline{\text{p}}$) ցույց է տալիս, որ այդ հնչյունին պետք է առանձնակի նշանակություն տալ՝ փափուկ շեշտելով:

ՊԱՊԻ, ՏԱՏԻ, ՉԱԼ ՀԱՎԻԿ
ДЕДУШКА, БАБУШКА, ПЕСТРАЯ КУРОЧКА

Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
А. МАНУКЯН

Moderato

p cresc. poco a poco

mf *p*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԳԻԱԿԱՆ ԵՐԳ
 АРМЯНСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Moderato cantabile

Վ. Վ. ՈՒՐՐ-ՇԱՍ
 В. В. УМР-ШАТ

p *f* *poco a poco dim* *poco rit.* *p*

Այս պիեսը պետք է նվագել վայելուչ, ճկուն, երկուսկան տակտերով միավորելով ֆրագները:

ԵԿԵՔ, ԵՐԵՆԵՔ ИДИТЕ РЕБЯТА

Գ. ՂԱԶԱՐՅԱՆ
Դ. ԿԱԶԱՐՅԱՆ

Allegretto

Musical score for "Идите ребята" (Come on, boys). The piece is in 2/4 time, key of D major, and marked "Allegretto". It consists of three systems of piano accompaniment. The first system starts with a piano (*p*) dynamic and includes fingerings 1, 4, 3, 2, 1, 3, 2, 1, 2, 1. The second system features a forte (*f*) dynamic and includes fingerings 2, 1, 4, 1, 2, 1. The third system includes dynamics *p*, *poco rit.*, and *a tempo*, with fingerings 1, 2, 3, 2, 3, 1, 2, 1. The piano part includes various chords and arpeggios, with some notes marked with numbers 1-5.

ՉԼՈՐ ՉԼՈՐ КРУГОВОЙ ТАНЕЦ

Գ. ԶԹԶԱՆ
Դ. ՇԻՏՉՅԱՆ

Allegretto

Musical score for "Круговой танец" (Circular Dance). The piece is in 3/4 time, key of D major, and marked "Allegretto". It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a piano (*p*) dynamic and includes fingerings 3, 3, 2, 3, 3, 1, 2, 3. The second system starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes fingerings 3, 2, 3, 2, 3, 2, 3, 4, 3, 4, 3, 1, 2, 1. The piano part features chords and arpeggios, with some notes marked with numbers 1-5.

2 1 4 1 3 2

f *piu f*

3 1 4 1 5 4 2 1

1 5

p *poco rit.* *pp*

4 1

ԺՈՂՈՎՐԳԵԱԿԱՆ ԵՐԳ
 НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
 Г. САРАДЖЯН

Moderato

2 1 4 3 4 2 3 2 1 3 2 1 3 2 3 1

p *mf*

1 5 1 5 1 1

3 2 3 1 2 2

p *mf* *pp*

5 1 1 3 1 2 5

ԽՆԿԻ ԾԱՌ

(Հայկական ժողովրդական երգ)

ХНКИ ЦАР

(Армянская народная песня)

Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ

В. В. УМР-ШАТ

Moderato

Զախ ձեռքը պետք է նվազի փափուկ, մի փոքր ընդգծելով տակտերի առաջին մասը: Հատուկ ուշադրություն դարձնել աջ ձեռքի մեղեդու արտահայտիչ երգային կատարմանը:

ՈՒՐԱԽ ԵՐԳ

ВЕСЕЛАЯ ПЕСНЯ

Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Э. ПАШИНЯН

Allegretto

ՈՏՆԱԿ (ՊԵՐԱԼ)

Ոտնակի գործածումը հարստացնում է դաշնամուրի արտահայտչական հնարավորությունները:

Աջ ոտնակի օգնությամբ երկարացվում է դաշնամուրի հնչյունը, ստացվում է գունեղ, վառ հնչողություն:

Աջ ոտնակը պետք է կիրառել զգուշությամբ, հնչյունների անխմաստ կուտակումից խուսափելու համար:

Ոտնակը կիրառելիս ոտքի կրունկը պետք է հենվի հատակին, իսկ ոտնաթաթը սեղմի ոտնակի ծայրը: Ոտնակը պետք է սեղմել զգուշ սահուն, խուսափելով կտրուկ շարժումից:

Ped. կամ ped. նշանները ցույց են տալիս, որ պետք է սեղմել աջ ոտնակը, իսկ * նշանը՝ թողնել այն:

Այս նշանները գրվում են հնգագծի տակ:

Ոտնակը սեղմվում է կամ ստեղծի սեղմման հետ միաժամանակ կամ նրանից մի փոքր ուշացումով: Առաջին ձևը կոչվում է ուղղակի ոտնակ, իսկ երկրորդը՝ ուշացող:

Ջախ ոտնակի կիրառումը առաջացնում է խուլ, խորհրդավոր հնչողություն:

Ջախ ոտնակը սեղմելու համար օգտագործվում է una corda տերմինը, իսկ թողնելու համար՝ tre corde կամ senza sordini :

ԷՅՅՈՒՊ
ЭТЮД

Վ. Վ. ՈՐԽՐ-ՇԱՏ
B. B. УМР-ШАТ

Moderato

Այս էտյուդում օգտագործված է ուղիղ և ութմիկ պեդալ: Պետք է այն սեղմել և թողնել ճիշտ այնպես, ինչպես նշված է:

ԹՈՉՆԱԿ
ПТИЧКА

Moderato

Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ
В. ТИГРАНЯН

mp

f

mp

ՔՈՉԱՐԻ

(Հայկական ժողովրդական պար)
КОЧАРИ
(Армянский народный танец)

Ե. ԽՈՍՐՈՎՅԱՆ
Е. ХОСРОВЯН

Allegretto

p

p

Ձախ ձեռքի նվագամասում ստակատոյով նշված հնչյունները պետք է նմանվեն ժողովրդական հարվածող գործիքների հնչմանը:

ՄԱՆՈՒԿ ԵՎ ՕՒՆՉՈՒՆ
МАЛЬЧИК И ЛЁТЧИК

Ա. ՄԱՅԻՆՅԱՆ
 А. МАИЛЯН

Allegretto

ԿԱՆՈՆ
КАНОН

Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ
В. ТИГРАНЯН

Andantino

Կանոնը՝ անընդհատ նմանակում է, երբ մի ձեռքի նվագամասում շարադրված մեղեդին, որոշ ուշացումով, երևան է գալիս մյուս ձեռքի նվագամասում:

Այս օրինակում մեղեդին սկսվում է աջ ձեռքում, իսկ երկու տակտից հետո, մեկ օկտավա ցածր, սկսվում է նրա նմանակումը ձախ ձեռքում:

ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԸ ՀՅՈՒՐ ԵՆ ԵԿԵԼ
ПТИЧКИ В ГОСТИ ПРИ ЛЕТЕЛИ

Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ
С. ГАЛИКЯН

ԶԱՐԴԱՐԱՆՔԻ ՆՇԱՆՆԵՐ

Մեղեդու մեջ բացի հիմնական հնչյուններից հանդիպում են նաև օժանդակ հնչյուններ. որոնք կազմում են որոշակի բնույթի մեղեդային դարձվածքներ: Այդ դարձվածքները կոչվում են մելիզմներ կամ զարդարանքներ:

Մելիզմների տեսակներն են՝ ֆորշազը, մորդենտը, գրուպետոն, տրեյլը:

Ֆորշազները լինում են երկու տեսակ՝ կարճ և երկար: Գրվում են մանր նոտաներով, կարճ ֆորշազի նշանը վրայից գծվում է, երկար ֆորշազի նշանը չի գծվում:

Կարճ ֆորշազը կատարվում է արագ և առանց շեշտելու, նախորդ նոտայի տևողության հաշվին:

գրվում է

կատարվում է

Երկար ֆորշազը կատարվում է հաջորդ նոտայի տևողության հաշվին, սովորաբար վերցնելով նրա տևողության կեսը: Նա հիմնականում կիրառվել է մինչ 19-րդ դարի երաժշտության մեջ:

գրվում է

կատարվում է

Ֆորշազը կարող է կազմված լինել նաև մի քանի հնչյուններից:

գրվում է

կատարվում է

ՏՈՆԱԾԱՌ ЕЛКА

Մ. ՄԻՐՋԱՅԱՆ
M. MIRZAYAN

Allegretto

8----- Այս ճշանը, դրված նոտաներից վերև, ցույց է տալիս, որ
ճրա տակ գրված հատվածը պետք է կատարել մեկ օկտավա բարձր:

Նույն ճշանը, գրված նոտաներից ցած՝ ցույց է տալիս, որ ճրանից
վեր գրված հատվածը պետք է կատարել մեկ օկտավա ցածր:

գրվում է

կատարվում է

գրվում է

կատարվում է

ՍԱՐԵՐՈՒՄ Վ ԳՐԱԽ

Գ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Դ. ՏԱՐԱԺՅԱՆ

Andantino

mf *p* *mf* *cantabile*

4 3 1 2 3 2 1 5

And. *

p *mf*

3 2 1 2 3

p

1 2 3 5 4 2 1 2

And. *

poco rit.

pp

3 1 3 4 1 4 1 4

And. *

ԽՈՐՈՏԻԿ
ХОРОТИК

Allegretto

Չ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ
В. ТИГРАНЯН

1 4 1 4 1

p

2- 2 4 3 1 3 2 3 1 3 2

mf *accelerando*

a tempo

1 1 1

p

1. 2.

ՇՈՒՆՆ ՈՒ ԿԱՏՈՒՆ

КОТ И ПЁС

Allegretto

Ս. ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ
С. МУРАДЯН

f *p dolce*

f *p dolce* *poco rit.* *sff*

ԳԵՏԱԿ

РУЧЕЁК

Allegretto

Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ
Э. ПАШИНЯН

p *mf* *p* *poco rit.*

ԷՏՅՈՒՊ
ЭТЮД

Վ. Վ. ՈՒՐՐ-ՇԱՍ
В. В. УМР-ШАТ

Allegro

Fine

D.C. al fine

Այս էտյուդի հիմնական խնդիրն է՝ ձեռքերի համաձայնեցման գարգացումը: Անհրաժեշտ է հետևել, որ մեղեդին սահուն անցնի մեկ ձեռքից մյուսին:

Ժողովրդական զար НАРОДНЫЙ ТАНЕЦ

Չ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Г. САРАДЖЯН

Allegretto grazioso

The musical score is written for piano in a 3/4 time signature. It consists of five systems of two staves each (treble and bass clef). The piece begins with a piano (*p*) dynamic and an *Allegretto grazioso* tempo. The first system includes fingerings 3 4 3 1 3 5 4 3 2 1 2 in the treble and 5 3 1 1 2 3 1 in the bass. The second system is marked *mp* and has fingerings 4 2 1 in the treble and 2 3 in the bass. The third system is marked *mf* and has fingerings 4 2 1 4 3 2 1 4 4 3 2 in the treble and 5 1 2 3 1 2 in the bass. The fourth system is marked *più f* and has fingerings 4 3 2 1 4 4 3 2 4 5 4 1 3 in the treble and 1 3 2 in the bass. The fifth system is marked *dim. e poco a poco rit.* and ends with a *pp* dynamic. Fingerings in the fifth system include 5 2 4 5 4 3 5 4 in the treble and 1 3 1 4 1 in the bass.

ԿԱՐՄԻՐ ԶԻՆՎՈՐ
КРАСНЫЙ ВОИН

Tempo di marcia

Ռ. ՄԵԼԻԿՅԱՆ
P. МЕЛИКЯН

First system of piano accompaniment. Treble clef, key signature of one sharp (F#), common time (C). The piece begins with a forte (*f*) dynamic. The right hand features a melodic line with fingerings 2, 1, 3, 3, 2, 2. The left hand provides a rhythmic accompaniment with fingerings 3, 1, 4, 3, 1, 2, 4, 3.

Second system of piano accompaniment. Treble clef, key signature of one sharp (F#), common time (C). The piece begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand has a melodic line with fingerings 1, 2, 1, 2, 1, 3, 2, 1, 2, 1, 2, 4, 1, 2, 1. The left hand has a bass line with fingerings 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4, 1, 4. A crescendo line spans the middle of the system, leading to a forte (*f*) dynamic in the final measure.

Third system of piano accompaniment. Treble clef, key signature of one sharp (F#), common time (C). The piece begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand has a melodic line. The left hand has a bass line. A crescendo line spans the middle of the system, leading to a forte (*f*) dynamic in the final measure.

Fourth system of piano accompaniment. Treble clef, key signature of one sharp (F#), common time (C). The piece begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand has a melodic line. The left hand has a bass line. The dynamic changes to *più p* in the second measure. In the final measure, the tempo is marked *poco rit.* and the dynamic is *pp*. Fingerings 2, 4, 3 are shown in the left hand.

ՍԻՆԿՈՊԱ

Շեշտի տեղափոխումը տակտի ուժեղ մասից դեպի ցածր թույլ մասը կոչվում է սինկոպա

Սինկոպաց սովորաբար գրի է առնվում լիգայով միացված նոտաներով: Սինկոպաներում տակտի ուժեղ մասի նոտան կարող է փոխարինվել պաուզայով:

Արտահայտիչ կատարելու համար, սովորաբար սինկոպված նոտան կատարվում է մի փոքր ուշացումով:

ՄԵԼՈԴԻԱ
МЕЛОДИЯ

Moderato

Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ
Э. ПАШИНЯН

mf p

Allegro non troppo

f

f dim. rit. rit.

Tempo I

mp p

mf p

Այս պիեսն անցնելիս պետք է հանգամանորեն հետևել հնչման որակին: Երկու ձեռքերը պետք է հնչեն միանման դիմամիկ և ութմիկ:

Օգտակար է ցան այս պիեսը սովորել ցախ՝ առանձին ձեռքերով, հետո՝ միասին, հիմնականում ուշադրություն դարձնելով ձախ ձեռքի մեղեդուն:

Մորդենտը կազմված է հիմնական հնչյունից, ցրանից վեր կամ վար գտնվող հարևան օժանդակ հնչյունից և հիմնական հնչյունի կրկնությունից: Վերևի օժանդակ հնչյունով մորդենտը գրվում է այսպես՝ . Երբևի օժանդակ հնչյունով մորդենտը գրվում է նույն ցշանով, վրայից գծված .

Մորդենտի ցշանից վեր կամ վար, հաճախ հանդիպում են դիեզ, բեմոլ կամ բեկար ցշանները, որոնք վերաբերում են մորդենտի օժանդակ հնչյունին:

ՋՆԴԳԾՎԱԾ ՄՈՐՂԵՆՏ

գրվում է

կատարվում է

ԸՆԴԳԾՎԱԾ ՄՈՐՂԵՆՏ

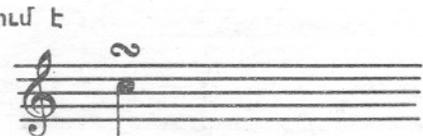
գրվում է

կատարվում է

Բացի վերը դիտված պարզ ձևի մորդենտներից, հին դասական երաժշտության մեջ գործածված է նաև կրկնակի մորդենտ:

Գրուպետոն կազմված է չորս հնչյունների խմբից, որտեղ միմյանց են հաջորդում վերևի օժանդակ, հիմնական երբևի օժանդակ և կրկին հիմնական հնչյունները:

Գրուպետոյի ցշանից վեր կամ վար դրված խրոմատիզմի ցշանները վերաբերում են համապատասխանորեն վերևի կամ երբևի օժանդակ հնչյունին:

գրվում է

կատարվում է

գրվում է

կատարվում է

ՏԻԿՆԻԿԻՍ ՀԱՄԱՐ ԵՄ ԵՐԳՈՒՄ
Я ДЛЯ КУКЛЫ ПОЮ

Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ
 Յ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Moderato

ԵՐԿ
ՔԵՏԻԱ

Moderato

Չ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ
Վ. ԿԻՐԱՅԱՆ

The musical score is written for piano in G major (one sharp) and common time (C). It consists of four systems of two staves each. The first system begins with a *p* dynamic marking and includes fingering numbers 1, 2, 1, 4, 3, 1, 2, 1. The second system starts with a *mf* dynamic and includes fingering numbers 1, 3, 1, 3, 1, 3, 1, 3. The third system begins with a *p* dynamic and includes the fingering number 1. The fourth system concludes with a *meno rit.* marking. The score features various musical notations including slurs, ties, and dynamic hairpins.

ՅԱՏԿԱՊԵՐԱՆ ՏԿԱԿԱՂԿԱ

Ա. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
Ա. ХАЧАТУРЯН

Allegro ♩=144

The musical score is written for piano and consists of five systems. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Allegro' with a quarter note equal to 144 beats per minute. The dynamics range from *f* (forte) to *mf* (mezzo-forte), with a *cresc.* (crescendo) and *ritard.* (ritardando) marking. The score includes various articulations such as accents and slurs, and specific fingerings are indicated by numbers 1-5. The piece ends with a final cadence and a *ritard.* marking.

ԳԱՐՆԱՆԱՅԻՆ ԱՆՁՐԵՎ ВЕСЕННИЙ ДОЖДИЧЕК

Ս. ԲԱՐՍԵՆԻՎԱՐՅԱՆ
Ս. ԲԱՐՄԱՆՅԱՆ

Andantino $\text{♩} = 108$

The musical score is written for piano and consists of five systems. Each system contains two staves (treble and bass clef). The tempo is marked 'Andantino' with a quarter note equal to 108 beats per minute. The key signature is one flat (B-flat major or D minor). The score includes various dynamics: *mf* (mezzo-forte) and *mp* (mezzo-piano). Fingerings are indicated by numbers 1-5. Slurs and ties are used to connect notes across measures. The piece concludes with a final cadence in the fifth system.

mp

росо а росо rit.

p

ՀՈՐԻԿ
ПЕРЕПЕЛКА

Allegretto

Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ
В. ТИГРАНЯН

p

mf

ՏԻԿՆԻԿԸ ՊԵՏԳ Է ՔՆԻ

КУКЛЕ НАДО СПАТЬ

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Դ. ՏԱՐԱԶՅԱՆ

Allegretto

The musical score consists of four systems of piano accompaniment. Each system has a grand staff with a treble and bass clef. The first system is marked *p* and includes fingering numbers: 2, 1, 4, 2, 4, 3, 1, 2, 3. The second system includes fingering numbers: 2, 4, 3. The third system includes fingering numbers: 2, 4, 3. The fourth system is marked *mf* and includes fingering numbers: 3, 2, 3, 5, 1, 4, 2. The score is in 3/4 time and features a mix of eighth and quarter notes, often beamed together, with some slurs and ties.

Musical notation for the first system, measures 1-4. The right hand features a melodic line with fingerings 2, 1, 2, 3, 2. The left hand has a bass line with fingerings 2, 1, 5, 2, 3. A dynamic marking *f* is present in measure 3.

Musical notation for the second system, measures 5-8. The right hand continues the melodic line with a slur over measures 6-7. The left hand has a bass line with a dynamic marking *bd.* in measure 5.

Musical notation for the third system, measures 9-12. The right hand has a slur over measures 10-11. The left hand has a dynamic marking *p* in measure 9.

Musical notation for the fourth system, measures 13-16. The right hand has a slur over measures 14-15. The left hand has a dynamic marking *più p* in measure 13.

Musical notation for the fifth system, measures 17-20. The right hand has a slur over measures 18-19. The left hand has a dynamic marking *ritard.* in measure 17 and *pp* in measure 19. Fingerings 2 and 5 are indicated in the right hand, and 1 and 5 in the left hand.

ԱՐԱԿ ԳԵՊԻ ՖԻՆԻՇ

СКОРЕЙ К ФИНИШУ

ՅՈՒ. ԿՈԿԺԱՅԱՆ
Ю. КОКЖАЯН

Allegretto

Allegro

p poco a poco accelerando

f 1

simile

f

4 3 2 1 5

2 4 1 3 2 4 1 3 1 3

Detailed description: This system contains the first five measures of the piece. The right hand plays a descending sequence of quarter notes: G4, F#4, E4, D4, C4. The left hand plays a sequence of chords: G4-F#4, G4-F#4-E4, G4-F#4-E4-D4, G4-F#4-E4, and G4-F#4-E4. Fingering numbers are placed above the notes in the right hand and below the notes/chords in the left hand.

3 2 1 3 2 1 2 4 1 1

sf

2 4 1 3 2 4 2 4 1 3

Detailed description: This system contains measures 6-10. The right hand continues the descending sequence: B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3, B2, A2, G2. The left hand plays chords: G3-F#3, G3-F#3-E3, G3-F#3-E3-D3, G3-F#3-E3, and G3-F#3-E3. A dynamic marking of *sf* (sforzando) is placed above the right hand in measure 8. Fingering numbers are placed above the notes in the right hand and below the notes/chords in the left hand.

4 1 2 simile

f

Detailed description: This system contains measures 11-15. The right hand continues the descending sequence: F#2, E2, D2, C2, B1, A1, G1, F#1, E1, D1. The left hand plays chords: G2-F#2, G2-F#2-E2, G2-F#2-E2-D2, G2-F#2-E2, and G2-F#2-E2. A dynamic marking of *f* (forte) is placed below the left hand in measure 13. The word "simile" is placed above the right hand in measure 14. Fingering numbers are placed above the notes in the right hand.

Detailed description: This system contains measures 16-20. The right hand continues the descending sequence: C1, B0, A0, G0, F#0, E0, D0, C0, B-1, A-1, G-1. The left hand plays chords: G1-F#1, G1-F#1-E1, G1-F#1-E1-D1, G1-F#1-E1, and G1-F#1-E1. Fingering numbers are placed below the notes in the left hand.

Detailed description: This system contains measures 21-25. The right hand continues the descending sequence: F-1, E-1, D-1, C-1, B-2, A-2, G-2, F#-2, E-2, D-2. The left hand plays chords: G0-F#0, G0-F#0-E0, G0-F#0-E0-D0, G0-F#0-E0, and G0-F#0-E0. Fingering numbers are placed below the notes in the left hand.

3 1 4 2 4 1

f

1 3 2 4

Detailed description: This system contains the final five measures (26-30). The right hand continues the descending sequence: C-2, B-2, A-2, G-2, F#-2, E-2, D-2, C-2, B-2, A-2. The left hand plays chords: G-1-F#-1, G-1-F#-1-E-1, G-1-F#-1-E-1-D-1, G-1-F#-1-E-1, and G-1-F#-1-E-1. A dynamic marking of *f* (forte) is placed above the left hand in measure 27. Fingering numbers are placed above the notes in the right hand and below the notes/chords in the left hand.

ԹՈՉՆԱԿԸ ՎԱՆԴԱԿՈՒՄ
ПТИЧКА В КЛЕТКЕ

Վ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
В. САРКИСЯН

Allegretto dolente

The musical score is divided into four systems, each with a treble and bass clef staff. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 3/4. The piece is marked 'Allegretto dolente'.

- System 1:** Starts with a piano (*p*) dynamic. The right hand has a sequence of notes with fingerings 4, 3, 2, 1, 2, 1, 2, 3. The left hand has fingerings 1, 2, 3, 5, 2, 4, 2. There are first and second endings indicated by brackets.
- System 2:** Dynamics increase to mezzo-forte (*mf*). The right hand has fingerings 2, 1, 2, 3, 2, 1. The left hand has fingerings 4, 2, 1, 5, 4, 1, 5. There are first and second endings.
- System 3:** Returns to piano (*p*) dynamics. The right hand has a long note with a fermata. The left hand has fingerings 1, 3, 1, 2, 3, 4. There is a first ending.
- System 4:** The piece concludes with a *poco rit.* (slightly ritardando) marking and ends with a pianissimo (*pp*) dynamic. The right hand has fingerings 4, 3, 2, 1, 1, 5, 3, 2, 3. The left hand has fingerings 1, 3, 1, 2, 1, 4.

ԱՄԻ, ԻՆՉ ԼԱՎ ԵՆ АХ, КАК ХОРОШО

Ս. ՆԱՂԴՅԱՆ
С. НАГДЯН

Andante

The musical score is written for piano and voice. It consists of five systems of music. The piano part is in the left hand, and the voice part is in the right hand. The tempo is marked 'Andante'. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings. The lyrics are in Armenian and Russian. The Armenian lyrics are: 'ԱՄԻ, ԻՆՉ ԼԱՎ ԵՆ'. The Russian lyrics are: 'АХ, КАК ХОРОШО'. The score includes dynamic markings: *p*, *mp*, *mf*, and *poco rit.*. There are also performance instructions like *p* at the end of the piece. The score is annotated with many fingerings and articulation marks.

ՎԻՐԱՎՈՐԵՅԻՆ ՕԲԻԴԵԼԻ

Handwritten notes in Armenian script:
ՀԱՆԺՐ
ՐԱՐՈՒ
ԳԵՎՈՐԿՅԱՆ

Յ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ
ՅՈՒ. ԳԵՎՈՐԿՅԱՆ

Andantino

p dolce

a tempo

rit.

p

Handwritten annotations include a large '5' at the top center and '5 ✓' at the top right. The score consists of two staves. The first staff has dynamics *mf* and *p*. The second staff includes the instruction *morendo e rit.* and various fingering numbers (1, 2, 3, 4, 5) throughout the piece.

ԻՆՉ ԿԱՆ ԵՐԱՆԱԿ
 ОТ ЧЕГО БЫ

Andante tranquillo

Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
 А. МАНУКЯН

The score continues with two staves. The first staff includes the instruction *marcato la melodia* and *p*. The second staff includes *mf*. The piece concludes with a final chord marked with a '3' and a '4'.

Ч.Ц.Ц. ВАЛЬС

Е. ЦЕРИЦАШВИЛИ
Э. АБРАМЯН

Con moto e cantabile

4/2 simile 4/2

mf

cresc.

f

mf

1 1 3 2/3 4 1

3 1 3 2

4 1 4 2 1 4 2 5

1 2 1 4 1

poco rit.

dim.

2 5 1 2 4

Detailed description: This system contains two staves of music. The treble staff has a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It features a sequence of chords and eighth notes. The bass staff has a key signature of two sharps (D# and F#) and contains a melodic line with a fermata over the first measure. Dynamics include 'dim.' (diminuendo) and 'poco rit.' (poco ritardando). Fingerings are indicated by numbers 2, 5, 1, 2, and 4.

a tempo

p

Detailed description: This system contains two staves of music. The treble staff has a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It features a sequence of chords and eighth notes. The bass staff has a key signature of two sharps (D# and F#) and contains a melodic line with a fermata over the first measure. Dynamics include 'a tempo' and 'p' (piano). Fingerings are indicated by numbers 2, 5, 1, 2, and 4.

Detailed description: This system contains two staves of music. The treble staff has a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It features a sequence of chords and eighth notes. The bass staff has a key signature of two sharps (D# and F#) and contains a melodic line with a fermata over the first measure. Dynamics include 'p' (piano).

cresc.

3 1 2 4 1

Detailed description: This system contains two staves of music. The treble staff has a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It features a sequence of chords and eighth notes. The bass staff has a key signature of two sharps (D# and F#) and contains a melodic line with a fermata over the first measure. Dynamics include 'cresc.' (crescendo). Fingerings are indicated by numbers 3, 1, 2, 4, and 1.

rit.

mf

2 1 2 3 1 3

Detailed description: This system contains two staves of music. The treble staff has a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It features a sequence of chords and eighth notes. The bass staff has a key signature of two sharps (D# and F#) and contains a melodic line with a fermata over the first measure. Dynamics include 'mf' (mezzo-forte) and 'rit.' (ritardando). Fingerings are indicated by numbers 2, 1, 2, 3, 1, and 3.

ՊԱՐ
ՏԱՆԵՑ

Allegro giocoso

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Դ. ՏԱՐԱԺՅԱՆ

1 4 4 3 2 4 3 2 1 4 4 3 2 4 3 2 1

p

4 1 4 3 1 4 3 2 4 3 2 1 4 4 3 2 4 3 2 3

p

mf

mf

First system of musical notation. The right hand (treble clef) plays a melodic line starting with a forte (*f*) dynamic. The left hand (bass clef) provides a steady accompaniment of eighth notes.

Second system of musical notation, continuing the melodic and accompanimental lines from the first system.

Third system of musical notation. The right hand features fingerings (4, 3, 2, 1) and dynamic markings (*p*, *f*, *p*) with a crescendo line. The left hand continues its accompaniment.

Fourth system of musical notation. The right hand includes fingerings (4, 3, 1, 4, 3, 1) and dynamic markings (*p*, *f*). The left hand accompaniment continues.

Fifth system of musical notation. The right hand starts with fingerings (4, 3, 1, 2) and a dynamic marking (*p*), followed by a *f secco* marking. The left hand accompaniment continues.

ՉԵՆՏ ՊԱՐ СОЛЬНЫЙ ТАНЕЦ

Ժողովրդական
Народный

Փ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Г. САРАДЖЯН

Moderato

2 1 4 4 3 1

p cantabile

5 1 3 1 1 3 4

3 3 3 2

mf *dim. poco a poco*

3 1 1 3 1 3

1 2 1 3 3 3 2

p *mf* *poco a poco diminuendo*

3 1 1 3 1 3

1 2 1

p *poco rit. e smorzando*

1 5

ՀԱՆ ԳԱՌՆՈՒԿ ЯГНЁНОЧЕК

Ս. ՆԱԳՅԱՆ
С. НАГДЯН

Andantino

The first system of music is in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a melodic line with slurs and fingerings (4, 4, 4, 4 3, 1 2 1, 4, 1 2). The left hand provides a bass line with slurs and fingerings (5, 2 1 2, 5, 2 1 2, 1, 2 2). A crescendo hairpin is visible across the system.

The second system continues the piece, marked mezzo-forte (*mf*). The right hand has slurs and fingerings (4, 4, 3 2 3). The left hand has slurs and fingerings (1, 3 2, 1). The system concludes with the instruction *poco rit. e dim.* and a decrescendo hairpin.

a tempo

The third system is marked *a tempo* and begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand has a more active melodic line with slurs. The left hand has a steady bass line with slurs and a fingering of 5. A crescendo hairpin is present.

The fourth system features complex chordal textures in the right hand with slurs and fingerings (3 1, 4 2, 4 1, 4 1). The left hand continues with a bass line and slurs, with fingerings (1 3 2 3, 2 1, 3, 1 4, 1 2, 4 1 2, 3). The system ends with a piano (*p*) dynamic and a decrescendo hairpin.

ՔՆՔՈՒՆ ԿԱՐԴ
НЕЖНАЯ РОЗА

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Գ. ՏԱՐԱԶՅԱՆ

Allegretto amabile

The musical score is written for piano and right hand. It consists of five systems of music. The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is 3/4. The tempo is marked 'Allegretto amabile'. The score includes various dynamic markings: *p* (piano), *mf* (mezzo-forte), *f* (forte), and *pp* (pianissimo). There are also markings for 'poco rit.' (poco ritardando) and 'pp' (pianissimo) at the end. The score features numerous fingerings (1-5) and articulations (accents) throughout. The piece concludes with a final cadence in the right hand and a sustained chord in the left hand.

ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ՔԱՅԼԵՐԳ МАРШ ПИОНЕРОВ

Է. ՄԵՐԸՉԱՐՅԱՆ
Յ. ԱԲՐԱՄՅԱՆ

Alla marcia

The musical score is written for piano and treble clef in a 4/4 time signature with a key signature of two sharps (F# and C#). It consists of four systems of music. The first system begins with a dynamic marking of *f* and includes fingerings 3, 2, 1, 4, 1, 2, 3, 1, 2, and 4. The second system features dynamics *p* and *mf*, with fingerings 3, 1, 2, and 1. The third system includes a *cresc.* marking and a dynamic *f*, with fingerings 3 and 4. The fourth system concludes with a dynamic *f* and fingerings 3, 1, 2, 4, 3. The score uses various musical notations including slurs, accents (>), and dynamic hairpins to indicate changes in volume and articulation.

ՀԵՐՆԿԱ
НАЕЗДНИК

Moderato

Լ. ՍԱՖԱՐՅԱՆ
Л. САФАРЯН

5 4 1 2 4 3 2 3 1 2 1 4 2 3 1 3 1

mf

4 1 2 4 1 1 2 1 3 1 3

3 4 2 1 3 4 2 3 1 1 3 1 3

roco rit.

1 4 3 1 4 3 1 3 1 2 1 3

ԱՆՁՐԵՎ
ДОЖДИК

Allegretto

Է.Վ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ
Э. ПАШИНЯН

8-

p

2 4 1 3 4

8-

5 1 1 1

mp

8

First system of musical notation, measures 1-6. The right hand plays a sequence of eighth notes with a dotted quarter note. The left hand plays chords and eighth notes.

8

Second system of musical notation, measures 7-12. Includes dynamic markings *f* and *p*.

8

Third system of musical notation, measures 13-18. Includes dynamic markings *f* and *p*, and fingering numbers 5, 1, 4, 2, 3, 1.

8

poco rit.

Fourth system of musical notation, measures 19-24. Includes dynamic markings *f* and *pp*, and fingering numbers 3, 4, 2, 3, 1, 4, 2, 3.

ՏԻՎՆԻՎ ՕՐՈՐԸ КОЛЫБЕЛЬНАЯ КУКЛЫ

Andante tranquillo

Մ. ՄԻՐՋԱՅԱՆ
М. МИРЗАЯН

P cantabile

3 5 1 2 1 4 3 3 2 1

5 1 3 1 4 5 1 3 1 2 1

Ջա. * Ջա. * Ջա. *

3 3 5

1 1 3 1 2 3 1 3 2 1 2 5 3

Ջա. *

1 4 3 1 3 5

4 4 1 2 1 2 4 1 2 1 5

* Ջա. *

343

poco rit. *pp*

2 1 5 3 4 1

* Ջա. * Ջա. * 1 4 5

ՅԱՏԿԱՊԱՐԱՆ ПРЫГАЛКА

Է. ՓԱՇՆՅԱՆ
Յ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Allegretto

p

staccato sempre

f

poco a poco dim.

p

ՀԵՅ ՀԱՆ ЭЙ ДЖАН

Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
А. МАНУКЯН

Allegro energico

The musical score consists of five systems of two staves each (treble and bass clef). The first system begins with a forte (*f*) dynamic marking. The piece is in 2/4 time and features a rhythmic melody in the right hand and a harmonic accompaniment in the left hand. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Accents (*>*) are placed over several notes. The tempo is marked as *Allegro energico*. The final system includes the instruction *poco rit.* (slightly ritardando) and ends with a double bar line.

ԾԱՓԻԿ-ԾԱՓԻԿ ЛАДУШКИ

Ս. ՆԱԳՅԱՆ,
С. НАГДЯН

Moderato

p *mf* *p* *mf*

1 4 1 3 4 1 3

5 2 1 2 4 5 3 1 2

3 3 3 3 3 3 4 2 3

3 1 3 1 4 2 3 4 1 3 2 4 1 4 2 3

p *mf*

4 2 1 5

5 1 2 4 5 3 1 2

2 1 3 1 3 2 4 3 2 1 4 3 1

Crescendo hairpin

3

mf

3

Crescendo hairpin

1 2 3 4 1 5

p poco cresc. *mf*

3 1 2 1 1

Crescendo hairpin

4 5 2 1 2 3 1 3

p rit.

3 1 4 1 2 1 5

Hairpin

ԷՅՅՈՒԿ
ЭТЮД

Չ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ
В. ТИГРАНЯН

Allegretto

The musical score is written for piano in 2/4 time, featuring two systems of four staves each. The first system begins with a piano (*p*) dynamic and includes fingering numbers 1, 3, 1, 4, 2, 3, 1, 2, and 3. The second system includes a mezzo-forte (*mf*) dynamic and fingering numbers 1, 4, 3, 1, 5, 2, 1, and 4. The third system includes fingering numbers 4, 2, 1, 3, 4, 1, 5, 2, 3, and 1. The fourth system includes a piano (*p*) dynamic and fingering numbers 4, 2, 3, 1, 1, 5, 3, 1, 4, 1, 4, 5, 1, 2, 5, 1, 2, and 5. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic hairpins.

mf

5 2 1 2

1 4 1 2 1 2

p

ritardando

1 4 3 2 1

ՓՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԿ
 НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
 Г. САРАДЖЯН

Andante amabile

5 3 1 3 2 1 2 3 2 4 2 3

mf

p

f

3 1 4 3 1 2 5 2 3

poco a poco dim.

p

mf

1

3

4 poco ritard.

pp

ЦРРЧ ПЕРЕПЕЛКА

Allegretto

У. ШИРЯКИН
С. НАГДЯН

The musical score is written for piano in 2/4 time. It consists of four systems of music, each with a treble and bass clef staff. The first system begins with a *mf* dynamic and features a melodic line in the right hand with slurs and fingerings (1, 5, 2, 1, 5, 2, 1, 5, 2, 1) and a bass line with fingerings (4, 2, 1, 3, 4, 2). The second system continues the melody with slurs and fingerings (2, 3, 2, 3, 4, 2, 1) and includes a *mf* dynamic marking. The third system features a *p* dynamic and includes slurs and fingerings (4, 2, 4, 1, 4, 2, 3, 1, 3, 1, 2, 4, 1, 3, 4, 1). The fourth system concludes with a *mf* dynamic and includes slurs and fingerings (4, 2, 1). The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings.

1 5 2 4 1 4 1

mp

4 1 4 1 3 1

2 1 3 4 1

poco cresc. *f*

4 1

2 3 1 3 4 1 4 2 1 1 3 4 1

mf

4 2 1

p

mf *f*

ՓԱՐ ՏԱՆԵՑ

Փ. ՍՈՐԻՉՅԱՆ
Գ. ՏԱՐԱԺՅԱՆ

Allegretto

f energico

piu f

p

poco rit.

f

senza rit.

1 2 5 4 2 1 2 5 4 2 3 2 3 1
4 1 3 2 1 4 1 3 2 1 5 3 2 1 3 1
3 4 3 2 1 2 1 3 4 4
3 4 1 2 3 2 3 4 1 2 5 4 2
3 4 1 2 3 2 3 4 1 2 5 4 2
2 3 2 3 1 4 1 3
3 2 4 3 1 2 4 1 5

ՕՐՐՐԱՅԱՅԻՆ
КОЛЫБЕЛЬНАЯ

Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ
Յ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Andante

p cantabile

mf

p

pp rit.

poco rit. *a tempo*

ՌՈՂՈՎՐԻՆՆԵՐ НАРОДНАЯ

Գ. ՍՈՐԻՉՅԱՆ
Գ. ՏԱՐԱԺՅԱՆ

Allegro

The musical score is written for piano and consists of six systems. The key signature has one flat (B-flat major), and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Allegro'. The dynamics range from *f* (forte) to *pp* (pianissimo). The score includes detailed fingering numbers for both the right and left hands. The first system starts with a forte (*f*) dynamic and includes fingering such as 2, 4, 3, 2, 4, 2, 1, 5 in the right hand and 4, 1, 2, 3, 2, 1 in the left hand. The second system transitions to piano (*p*) and includes fingering like 3, 2, 3, 2, 4, 3, 1 in the right hand and 4, 1, 2, 1, 3, 1, 2, 1, 3, 1, 4 in the left hand. The third system returns to forte (*f*) and includes fingering such as 5, 1, 2, 3, 4, 3, 2, 4, 2, 3 in the right hand and 4, 1, 2, 3 in the left hand. The fourth system includes fingering like 3, 1, 3, 4, 2 in the right hand and 3, 2 in the left hand. The fifth system includes fingering such as 1, 3, 2, 4, 3, 4, 2, 1, 3, 1, 3, 4, 2, 1, 4, 1, 3 in the right hand and 5, 1 in the left hand. The sixth system continues the piece with similar rhythmic patterns and fingering.

3 1 1 4 1 5 1 4 5 4 1 3 1

ff marcato

3 1 3 1 2 1 4 1 5 2 4 1

p

5 1 4 1 5 1 3 1 4 1 3 1 5 1 4 1 3 1 2 1 4 1 3 1

f

p poco a poco cresc.

poco rit.

ff

ՏՈՆԱԿԱՆ ԵՐԿ
 ПРАЗДНИЧНАЯ ПЕСНЯ

Moderato maestoso

Ս. ԼՈՐՐԻՉՅԱՆ,
 Շ. ԼՍԻԿՅԱՆ

mf cantabile

p *cresc.*

mp

5 2 5 3 1

mf

5 3 1 5 2 5 2 1 3 2 1 3 1

4 1 1 4 2 3 1 3 2 1 5

1 2 5 1 1 5 1 2 5 2 2 4

p

più p

3 2 1 5

Re. *

poco a poco rit.

pp

ՀՈՅ-ՆԱՐ
Փողոցական
ՕՅ-ՈՒՐ
Народная

Ս. ՆԱԳՅԱՆ
С. НАГДЯН

Allegro

The musical score is written for piano and consists of five systems. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Allegro'. The score includes various dynamics such as *f* (forte), *p* (piano), and *mf* (mezzo-forte). It features numerous accents and detailed fingering for both the right and left hands, including triplets and complex rhythmic patterns. The piece is a folk-style composition with a lively character.

3 2 4 1 2 3 2 3 3 2 1 4 3 1 2 4

mf *p*

1 2 1 3 2 4 3 5

f

p

mf

mp *poco cresc.* *f*

3 1 2

ՓՈՂՈՎՐԻՆԿԱՆ НАРОДНАЯ

Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ
Г. САРАДЖЯН

Andante amabile

3 2 5 2 3 1 4 3 2 2 3 4 2 1

p dolce

3 4 1 3 4 3 5 2 2 3 4 1 1 2 5

2 1 3 2 3 3 2 1 3 1

mf *cresc.*

1 2 1 4 3 2 1

2 1 3 4 3 1 2

f *p*

1 3 1 3 1 3 5 2

pp *ppp* #

2 1 3 1 5 2 *Ped.* *

Allegretto ma non troppo

Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ
Վ. ԿԻՐԱՅԱՆ

The musical score is written for piano in 3/4 time, featuring a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It consists of four systems of music, each with a treble and bass clef staff. The first system begins with a piano (*p*) dynamic and includes fingerings 1 5 4 and 2 1 4. A *cresc.* (crescendo) marking is present. The second system continues with fingerings 1 4 3 1 3 and 1 4 3. The third system features a hairpin crescendo and decrescendo in the treble staff, with fingerings 1, 1, and 1 in the bass staff. The fourth system starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes fingerings 1 5 4 1, 4 3 4, and 1 2 5. A double bar line is present in the fourth system, and a handwritten checkmark is visible in the right margin.

1 4 3 3 1 4 3

p

\sharp^2 $b^4 \sharp^2$

3 1. 2 3 4/2

2

5 1 2. 3 3 3

p

4 3 3 1 2

poco rit.

4 2 1 5

ՀՈՎԻՎՆԵՐԻ ՊԱՐԸ
ТАНЕЦ ПАСТУХОВ

Ս. ՆԱՐԳԻՅԱՆ
С. НАГДЯН

Allegretto

The musical score is written for piano and consists of five systems of two staves each. The time signature is 2/4. The tempo is marked 'Allegretto'. The piece begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes various articulations and fingerings. Handwritten annotations in blue ink include 'legato' in the second system, 'pp' (pianissimo) in the fourth system, and 'up' in the fifth system. The score concludes with a double bar line and a final chord marked with '2' and 'V5'.

Задор ВОСПОМИНАНИЯ

Ч. У. ПИР-ЗУС
В. А. УМР-ШАТ

Andantino

The musical score is written for piano and consists of five systems of two staves each. The key signature is one flat (B-flat major) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Andantino'. The score includes various dynamic markings: *mf* (mezzo-forte), *p* (piano), *f* (forte), *marcato*, and *mp* (mezzo-piano). There are also markings for *rit.* (ritardando) and accents (^). Fingerings are indicated by numbers 1 through 5. The piece concludes with a final chord in the right hand and a whole note in the left hand.

ՓՆՅՏԵ ԶԻՈՒ ԳՐԸ
 ВЕРХОМ НА ПЛОТЧКЕ

Allegro moderato

Փ. ՍԻՐԱԶՅԱՆ
 Г. САРАДЖЯՆ

First system of musical notation. The piece is in 5/8 time and B-flat major. The right hand features a melodic line with accents and fingerings (5, 4, 1, 5, 4, 1, 4). The left hand provides a steady accompaniment of eighth notes. The dynamic marking is *f* *energico*.

Second system of musical notation. The right hand continues the melodic line with accents and fingerings (5, 5, 3, 5, 2). The left hand accompaniment remains consistent.

Third system of musical notation. The right hand features a melodic line with accents and fingerings (5, 1, 4, 1, 5, 4, 1, 5, 2, 4). The left hand accompaniment continues.

Fourth system of musical notation. The right hand features a melodic line with accents and fingerings (4, 3, 1, 5, 3, 1, 3). The left hand accompaniment concludes the piece.

ЧЛОР ЧЛОР КРУГОВОЙ ТАНЕЦ

Scherzando con allegrezza ♩ = 104

У. РАЙСОНЬНИКОВ
С. БАРХУДАРИН

The musical score is written for piano and bass. It consists of five systems of two staves each. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 6/8. The tempo is marked 'Scherzando con allegrezza' with a quarter note equal to 104 beats per minute. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings (f, mf, mp). Fingerings are indicated by numbers 1-4. There are also some handwritten annotations in Cyrillic script below the staves, possibly indicating performance instructions or corrections.

System 1: Treble clef starts with a first finger (1) and a fourth finger (4). Bass clef has a forte (f) dynamic. A slur covers the first two measures. Below the staff are the notes 'До' and an asterisk (*).

System 2: Treble clef has a first finger (1) and a fourth finger (4). Bass clef has a mezzo-forte (mf) dynamic. A slur covers the first two measures. Below the staff are the notes 'До' and an asterisk (*).

System 3: Treble clef has a second finger (2) and a third finger (3). Bass clef has a mezzo-piano (mp) dynamic. A slur covers the first two measures. Below the staff are the notes 'До' and an asterisk (*).

System 4: Treble clef has a first finger (1) and a fourth finger (4). Bass clef has a forte (f) dynamic. A slur covers the first two measures. Below the staff are the notes 'До' and an asterisk (*).

System 5: Treble clef has a second finger (2) and a first finger (1). Bass clef has a mezzo-forte (mf) dynamic. A slur covers the first two measures. Below the staff are the notes 'До' and an asterisk (*).

Additional markings include 'rit.' (ritardando) and 'a tempo' in the fifth system.

ԵՐԹՆԱՀԱՐՄՈՆԻ ՎՐԱ
ՆԱ ԳՆԲՈՅ ԴԱՐՄՈՆԻԿԵ

Allegro giocoso

Կ. ՍՐԻՉՅԱՆ
Դ. ՏԱՐԱԺՅԱՆ

The musical score consists of four systems of piano accompaniment, each with a treble and bass clef staff. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is common time (C). The piece is marked "Allegro giocoso".

- System 1:** Dynamics range from *mf* to *f*. Fingering includes 1, 1, 4, 2, 1, 4, 3, 1, 3, 1, 2, 3.
- System 2:** Dynamics range from *f* to *p*. Fingering includes 1, 4, 3, 1, 2, 3.
- System 3:** Dynamics range from *p* to *mf*. Fingering includes 3, 1, 4, 2, 3, 1.
- System 4:** Dynamics range from *mf* to *poco rit.*. Fingering includes 1, 2, 3, 5, 2, 1, 4, 4, 2, 3, 2, 4, 2, 5.

ԷՏՅՈՒՊ ԷՏՅՈՒԴ

Allegro vivace

Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ
Յ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

ԲՐՆՈՅԻ
ԼՈՎԻՏԿԻ

Ս. ԲԱՐՍԻՍԻԱՆՅԱՆ
Ս. ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ

Allegretto

The musical score is written for piano and consists of four systems. Each system has a treble and bass clef. The time signature is 2/4. The first system begins with a mezzo-forte (mf) dynamic. The second system features a mezzo-piano (mp) dynamic. The third system returns to mezzo-forte (mf). The fourth system concludes with a mezzo-forte (mf) dynamic. The score includes various musical notations such as treble and bass clefs, time signatures, dynamics, articulation marks, and fingerings.

3 mp 3

3 1 2

This system contains two staves of music. The upper staff has a treble clef and the lower staff has a bass clef. A piano (*mp*) dynamic marking is present. The music features triplet figures in both staves, with fingerings 3, 1, and 2 indicated below the notes.

3 2 1 2 rit. a tempo 3

1 1 1

This system continues with two staves. It includes a ritardando (*rit.*) marking followed by a fortissimo (*f*) dynamic marking. The tempo returns to *a tempo*. Fingerings 3, 2, 1, 2 and 1, 1, 1 are shown.

This system consists of two staves of music, primarily composed of sixteenth-note passages in both the treble and bass clefs.

mp

This system features two staves with a mezzo-piano (*mp*) dynamic marking. The music consists of continuous sixteenth-note lines in both staves.

rit. a tempo

4 2 3 2 5

3 3 5

This system concludes the piece. It begins with a ritardando (*rit.*) marking and a fortissimo (*f*) dynamic marking. The tempo returns to *a tempo*. The final measures feature complex fingerings: 4 2 3 2 5 in the upper staff and 3 3 5 in the lower staff.

ՊՐԵԼՅՈՒՊ
ՔՐԵԼՅՈՒՊ

Գ. ՉԹՅԱՆ
Գ. ՇԻՏՅԱՆ

Moderato

The musical score is written for piano and bass. It begins with a *Moderato* tempo. The first system features a dynamic of *mp* and includes fingerings 1, 3, 2, 1, 3, 4, 1, 3. The second system has a dynamic of *f* and includes fingerings 1, 3, 2, 3, 4, 3, 4. The third system includes fingerings 3, 1, 3, 4, 3, 4, 3, 2. The fourth system has a dynamic of *p* and includes fingerings 1, 4, 3. The fifth system includes a *poco rit.* instruction, a dynamic of *mf*, and a *a tempo* marking. The sixth system includes a dynamic of *p*, a *poco rit.* instruction, and a final dynamic of *pp*. The score concludes with a fermata over the final note.

ՀԵՅԱԼԸ

НАЕЗДНИК

Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ
Յ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Allegro

mp leggiero

mf

f

p

2 5 1 4

f

p

f

2 5 1 3 1 5 1 3

sf p *cresc.* *ff*

ԳԱՐՈՒՆ
ՅԵՇԱ

Allegro moderato

Չ. ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ
Յ. ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ

4/2

p quasi staccato

f

p

f

p

poco rit.

ՎԱՐԻԱՅԻՆՆԵՐ
ВАРИАЦИИ

Moderato $\text{♩} = 80$

Ս. ԲԱՐԻՍՏՐԻԱՐՅԱՆ
Ս. ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ

var. I

var. II

3 4 1 2 3 3 5 2 2 2 poco rit.

3 3 2 3 2 4 1 3 2 3

a tempo

3 2 5 2 3 1 rit.

1 3 1 2 2 3 4 5 1 2 4 2

Meno mosso

var. III

3 3 2 5 3 2 3

mp *p*

And.

2 3 4 3 1 3

mf

3 2 *p* *mf*

2 3 4 1

rit.

p

3

var. IV Tempo I

mp

1 3 2 1 3 2

1 3 2 1 5 2 4 1 3 1 2 1 5 1 5

poco rit. a tempo

1 4 3 2 1 4 2 1

2 3 1 2 1 5 1 5 1 3 2 1 2

mp

1 3

mp *f*

2 5

ԷՔՍՊՐՈՄՏ ЭКСПРОМТ

Է. ԱՐՐԱՀԱՄՅԱՆ .
Э. АБРАМЯН

Allegro

The musical score is written for piano in 4/4 time. It consists of four systems, each with two staves. The first system is marked *f* and *quasi marcato*. The second system is marked *mf*. The third system is marked *mf* and *f*. The fourth system is marked *mf*. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and dynamic markings. Fingerings are indicated by numbers 1-4 above or below notes. The key signature has one flat (B-flat).

ՎԻՐՆՎՈՐԵՑԻՆ ОБИДЕЛИ

Յ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ
Ю. ГЕВОРКЯН

Moderato $\text{♩} = 80$

The musical score is written for piano and consists of five systems of music. Each system contains a grand staff with a treble and bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 6/8. The tempo is marked 'Moderato' with a quarter note equal to 80 beats per minute. The piece begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The first system includes fingerings 1, 3, 2, 1, 3, 5 in the right hand and 1, 2, 5 in the left hand. The second system includes fingerings 2, 3, 1, 4, 3 in the right hand and 3, 2 in the left hand. The third system includes fingerings 3, 4, 2, 4, 2, 1, 3 in the right hand and *mp* in the left hand. The fourth system includes fingerings 1, 2, 3, 2 in the right hand and *poco rit.* in the left hand. The fifth system includes fingerings 2-1 in the right hand and (5-4) in the left hand. The piece concludes with a *poco rit.* instruction and a final dynamic of mezzo-forte (*mf*).

ՏՈՎԱՏԻՆ
 ТОККАТИНА

Allegro

Փ. ՍՈՐՈՋՅԱՆ
 Г. САРАДЖЯН

f risoluto

The musical score is written for piano and consists of four systems. Each system contains two staves: a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The time signature is 3/4. The tempo is marked 'Allegro' and the dynamics are 'f' (forte) and 'risoluto'. The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and rests. Fingerings are indicated by numbers 1 through 5 above or below the notes. The piece ends with a double bar line.

First system of musical notation. The upper staff (treble clef) contains a melodic line with a slur over the first two measures. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above the notes. The lower staff (bass clef) contains a bass line with fingerings 1 and 5. A dynamic marking *p* is placed between the staves.

Second system of musical notation. The upper staff (treble clef) contains a melodic line with a slur over the first two measures. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above the notes. The lower staff (bass clef) contains a bass line with fingerings 2, 4, 1, 5, and 3. A dynamic marking *f* is placed between the staves.

Third system of musical notation. The upper staff (treble clef) contains a melodic line with a slur over the first two measures. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above the notes. The lower staff (bass clef) contains a bass line with fingerings 2, 4, 1, 5, 1, 5, 1, 5, 1, 5, and 3. A dynamic marking *p* is placed between the staves, followed by the instruction *cresc.*

Fourth system of musical notation. The upper staff (bass clef) contains a melodic line with a slur over the first two measures. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above the notes. The lower staff (bass clef) contains a bass line with fingerings 1, 5, 1, 5, 1, 5, 1, 5, 1, 5, and 3. A dynamic marking *f* is placed between the staves, followed by the instruction *crescendo*, then *poco rit.*, and finally *ff*.

ՓԱՄՄԱՆԵՐ ГАММЫ

Դո մաժոր
До мажор

Լյա մինոր հարմոնիկ
Ля минор гармонический

Լյա մինոր մելոդիկ
Ля минор мелодический

~~Մի միջոց~~

Соль мажор

1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1 4 1 3 1

5 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 5

1 2 3 5 1 2 4 5 1 2 4 5 1 2 3 5 3 2 1 5 4 2 5 4 2 1 5 3 2 1

5 4 2 1 5 4 2 1 5 3 2 1 5 4 2 3 5 1 2 4 5 1 2 3 5 4 2 1 5 3 2 1

1 2 3 1 2 3 5 3 2 1 3 2 1 5 3 1 5 3 1 5 3 1 5 3 1 5 3 1

5 4 2 1 4 2 1 2 4 1 2 4 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1

Մի միջոց հարմոնիկ

Ми минор гармонический

1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1

5 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 5

Մի միջոց մելոդիկ

Ми минор мелодический

1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1

5 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 5

1 2 3 5 1 2 4 5 1 2 4 5 1 2 3 5 3 2 1 5 4 2 5 4 2 1 5 3 2 1

5 4 2 1 5 4 2 1 5 3 2 1 5 4 2 3 5 1 2 4 5 1 2 3 5 4 2 1 5 3 2 1

1 2 3 1 2 3 5 3 2 1 3 2 1 5 3 1 5 3 1 5 3 1 5 3 1 5 3 1

5 4 2 1 4 2 1 2 4 1 2 4 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1

Քե միջոց

Ре мажор

1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1 4 1 3 1 5 1 3 1

5 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 5

Փա դիեզ մինոր հարմոնիկ
 Фа диэз минор гармонический

Փա դիեզ մինոր մելոդիկ
 Фа диэз минор мелодический

Մի մաժոր
 Ми мажор

Սի բեմոլ մաժոր
 Си бемоль мажор

Սոլ մինոր հարմոնիկ
 Соль минор гармонический

Սոլ մինոր մելոդիկ
 Соль минор мелодический

Ֆա մաժոր
Фа мажор

1 4 1 3 1 4 1 3 1 3 1 4 1 3 1 4 1 5

1 2 3 5 1 2 4 5 1 2 4 5 1 2 3 5 1 4 2 1 5 3 2 1

5 4 2 1 5 4 2 1 5 3 2 1 5 4 2 1 2 4 5 1 2 3 5 1 2 4 5 3 2 1 5

1 2 3 1 2 3 5 3 2 1 3 2 1 5 1 3 1 1 3 1 1 3 1 1 3 1 1 3 1 1 3 1

5 4 2 1 4 2 1 2 4 1 2 4 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1

Րե միճոր հարմոնիկ
Ре минор гармонический

1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 4 1 5

1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 4 1 5

Րե միճոր մելոդիկ
Ре минор мелодический

1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 4 1 3 1 4 1 5

1 2 3 5 1 2 4 5 1 2 4 5 1 2 3 5 1 4 2 1 5 3 2 1

5 4 2 1 5 4 2 1 5 3 2 1 5 4 2 1 2 4 5 1 2 3 5 1 2 4 5 3 2 1 5

1 2 3 1 2 3 5 3 2 1 3 2 1 5 1 3 1 1 3 1 1 3 1 1 3 1 1 3 1 1 3 1

5 4 2 1 4 2 1 2 4 1 2 4 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1 3 5 1

ՕՏԱՐԱԶԳԻ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲԱՌԱՐԱՆ

- A** (ա)—լյա հնչյունի տառային նշումը:
- Accelerando** (աչելեռանդո)—արագացնելով:
- Adagio** (ադաջիո)—դանդաղ, հանգիստ:
- Ad libitum** (ադ լիբիտում)—ազատ, ըստ ցանկության:
- A-dur** (ա դուր)—լյա մաժոր:
- Agitato** (ագիտատո)—հուզված, անհանգիստ:
- Ais** (աիս)—լյա-դիեզ:
- Alla** (ալլա)—ոգով, նման, **alla marcia**—քայլերգի ոգով:
- Alla breve** (ալա բրեվե)—4/4-ը կատարել ոչ թե 4 ալ 2 հաշվով:
- Allargando** (ալարգանդո)—ընդլայնելով, դանդաղեցնելով:
- Allegro** (ալեգրո)—արագ, աշխույժ, կենսուրախ:
- Amabile** (ամաբիլե)—հանելի, դուրալի:
- a-moll** (ա մոլ)—լյա մինոր:
- Andante** (անդանտե)—հանդարտ, չափավոր դանդաղ:
- Andantino** (անդանտինո)—անդանտեից մի քիչ արագ:
- Anima** (անիմա)—հոգի, **con anima**—ոգեշունչ, սրտանց:
- Appassionato** (ապասիոնատո)—կրքոտ, խանդավառ:
- As** (աս)—լյա-բեմոլ:
- As-dur** (աս դուր)—լյա-բեմոլ մաժոր,
- as-moll** (աս մոլ)—լյա-բեմոլ մինոր:
- Assai** (ասաի)—ուժեղացնում է այն բառի նշանակությունը, որի մոտ գրվում է օր. **Allegro assai** —շատ արագ, ավելի արագ, քան **Allegro**-ն է:
- A tempo** (ա տեմպո)—նախկին տեմպով:
- Attacca** (ատակա)—անմիջապես անցնել հաջորդ մասի կատարմանը:
- B** (բե)—սի-բեմոլ:
- B-dur** (բե դուր)—սի-բեմոլ մաժոր:
- b-moll** (սի-բեմոլ մինոր):
- Bolero** (բոլերո)—խսպանական դանդաղ պար 3/4 չափով:
- Brillante** (բրիլանտե)—փայլուն:
- C** (ցե)—դո:
- C** 2/2 տակտի նշան (տե՛ս **Alla breve**):
- Calando** (կալանդո)—հանդարտվելով, ձայնի ուժը նվազեցնելով:
- Cantabile** (կանտաբիլե)—քաղցրահնչուն, երգային:
- Capriccioso** (կապրիչիոզո)—քմահան, կամակորուքյամբ:
- C-dur** (ցե-դուր)—դո մաժոր:
- Ces** (ցես)—դո-բեմոլ:
- Cis** (ցիս)—դո-դիեզ:
- Cis-dur** (ցիս դուր)—դո-դիեզ մաժոր:

- cis-moll** (ցիս մոլ)—դո-դիեզ մինոր:
- c-moll** (ցե մոլ)—դո մինոր:
- Commodo** (կոմոդո)—հարմար:
- Crescendo** (կրեշենդո). կրճատ՝ **cresc.**—հետզհետե ուժեղացնելով:
- D** (դե)—րե:
- D-dur** (դե դուր)—րե մաժոր:
- Deciso** (դեչիզո)—վճռական, վստահ:
- Decrescendo** (դեկրեշենդո)—աստիճանաբար մեղմացնելով:
- Delicato** (դելիկատո)—նրբանկատ, քնքուշ, զգայուն:
- Des** (դես)—րե-բեմոլ:
- Des-dur** (դես դուր)—րե-բեմոլ մաժոր:
- Diminuendo** (դիմինուենդո)—հետզհետե մեղմացնելով:
- Dis** (դիս)—րե-դիեզ:
- dis-moll** (դիս մոլ)—րե-դիեզ մինոր:
- Dolce** (դոլչե)—քաղցր, քնքուշ, նուրբ:
- Dramatico** (դրամատիկո)—դրամատիկական:
- Dur** (դուր)—մաժոր:
- E** (է)—մի հնչյունի տառային նշումը:
- E-dur** (է դուր)—մի մաժոր:
- Eis** (էիս)—մի-դիեզ:
- Elegia** (էլեգիա)—էլեգիա, եղերերգ:
- e-moll** (է. մոլ)—մի մինոր:
- Energico** (էներջիկո)—եռանդուն:
- Es** (էս)—մի-բեմոլ:
- Es-dur** (էս դուր)—մի-բեմոլ մաժոր:
- es-moll** (էս մոլ)—մի-բեմոլ մինոր:
- Espressione** (էսպրեսիոնե)—արտահայտիչ:
- F** (էֆ)—ֆա հնչյունի տառային նշումը:
- F-dur** (էֆ դուր)—ֆա մաժոր:
- f-moll** (էֆ մոլ)—ֆա մինոր:
- Fine** (ֆինե)—վերջավորություն:
- al Fine** (ալ ֆինե)—մինչև վերջ, մինչև **Fine** նշումը:
- Fis** (ֆիս)—ֆա-դիեզ:
- Fis-dur** (ֆիս դուր)—ֆա-դիեզ մաժոր:
- fis-moll** (ֆիս մոլ)—ֆա-դիեզ մինոր:
- Forte** (ֆորտե)—ուժեղ, ուժգին:
- Fuoco** (ֆուոկո — կրակ, **con fuoco**—կրակոտ):
- Furioso** (ֆուրիոզո)—բուռն, կատաղի, մոլեգին:
- G** (գե)—սոլ հնչյունի տառային նշումը:
- G-dur** (գե դուր)—սոլ մաժոր:
- g-moll** (գե մոլ)—սոլ մինոր:

- Ges** (գես) — սուլ-բեմոլ:
- Ges-dur** (գես դուր) — սուլ-բեմոլ մաժոր:
- Gis** (գիս) — սուլ-դիեզ:
- gis-moll** (գիս մոլ) — սուլ-դիեզ մինոր:
- Giusto** (ջուստո) — ճշգրիտ, տեմպից չշեղվելով:
- Grave** (գրավե) — ծանր, վեհորեն:
- Grazioso** (գրացիոզո) — վայելուչ, գրավիչ, նազանքով:
- H** (հա) — սի հնչյունի տառային նշումը:
- H-dur** (հա դուր) — սի մաժոր:
- h-moll** (հա մոլ) — սի մինոր:
- Larghetto** (լարգետո) — բավական լայնորեն, շարժուն:
- Largo** (լարգո) — ամենադանդաղ:
- Legato** (լեգատո) — կապակցված:
- Legatissimo** (լեգատիսիմո) — վերին աստիճանի կապակցված:
- Leggiero** (լեջերո) — թեթև:
- Lento** (լենտո) — ձգված:
- L'istesso tempo** (լիստեստ տեմպո) — նախկին տեմպով:
- Maestoso** (մայեստոզո) — հանդիսավոր:
- Mano** (մանո) — ձեռք:
- Marcia** (մարչիա) — քայլերգ:
- m.d.** (մանո դեստրա) — աջ ձեռքով:
- Meno** (մենո) — պակաս:
- Mesto** (մեստո) — տխուր, վշտալի:
- mf** (մեցցո ֆորտե) — կես ուժգին:
- mp** (մեցցո պիանո) — կես մեղմ:
- m.s.** (մանո սինիստրա) — ձախ ձեռքով:
- M. M.** — Մելցելի մետրոնոմ:
- Moderato** (մոդերատո) — չափավոր:
- Molto** (մոլտո) — շատ:
- Allegro molto** (ալեգրո մոլտո) — շատ արագ:
- Adagio molto** (ադաջո մոլտո) — շատ դանդաղ:
- Morendo** (մորենդո) — նվաղելով:
- Mosso** (մոսո) — արագ:
- Moto** (մոտո) — շարժում, **con moto** — շարժուն:
- Non** (նոն) — ոչ, **non legato** — ոչ լեգատո:
- Ped.** — պեդալը սեղմելու նշումը: * — պեդալը թողնելու նշումը:
- Passionato** (պասիոնատո) — կրքոտ, պաթետիկ:
- Pesante** (պեզանտե) — ծանր, հաղթ, ծանրաքայլ:
- Piacere** (պիաչերե) կամ **a piacere** — ըստ ցանկության:
- Piano** (պիանո) — մեղմ:
- Poco** (պոկո) — քիչ, **un poco** (ուն պոկո) — մի քիչ, մի փոքր:
- Poco a poco** (պոկո ա պոկո) — քիչ-քիչ, աստիճանաբար:

- Portamento** (պորտամենտո)—ձայնի աստիճանական, կարծես սահեցնելով անցումը մեկ հնչյունից մյուսը:
- Prelude** (պրելյուդե)—նախերգանք, սկիզբ:
- Presto** (պրեստո)—շատ արագ:
- Risoluto** (րիզոլուտո)—վճռական:
- Ritardando** (րիտարդանդո)—հետզհետե դանդաղեցնելով:
- Rubato** (ռուբատո)—տեմպը խստիվ չպահպանելով կատարում:
- Scherzo** (սկերցո)—կատակ:
- Secco** (սեկո)—չոր, կտրտված:
- Semplice** (սեմպլիչե)—պարզ, բնական, անկեղծ:
- Sempre** (սեմպրե)—շարունակ:
- Senza** (սենցա)—առանց, **senza sordino**—առանց սուրդիների, դաշնամուրի համար՝ առանց ձայն պեղակի:
- Sforzando** (սֆորցանդո)—շեշտելով:
- Smorzando** (սմորցանդո)—մարելով, ձայնը թուլացնելով, մեղմացնելով:
- Sostenuto** (սոստենուտո)—զուսպ:
- Staccato** (ստակատո)—կտրտված:
- Stringendo** (ստրինջենդո)—սլացիկ:
- Subito** (սուբիտո)—հանկարծակի, անսպասելի կերպով:
- Tenuto** (տենուտո)—լրիվ տևողությամբ:
- Tranquillo** (տրանքվիլլո)—հանդարտ, անվրդով:
- Tre corde** (տրե կորդե)—երեք լարով, ձախ պեղալը թողնելով:
- Troppo** (տրոպո)—շատ, չափազանց, **non troppo**—ոչ այնքան շատ:
- Ս. շ. կամ **Una corda** (ունա կորդա)—մեկ լարի վրա, կիրառելով ձախ պեղալը:
- Vivace** (վիվաչե)—աշխույժ:
- Vivacissimo** (վիվաչիսիմո)—վերին աստիճանի աշխույժ, արագ, ինչպես **presto**-ն:
- Vivo** (վիվո) աշխույժ:
- Volante** (վոլանտե)—թռչող:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Ներածություն	3
Մեթոդական դիտողություններ	4
ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ	9
Դաշնամուր	9
Դաշնակ	9
Նստելան զաշնամուրի մոտ	10
Մանկական ոտնակ	10
Օրինակներ լսողությամբ երգելու համար	11
Պիոներական ֆայլերգ	11
Պիոներական ազդանշաններ	11
Վարժություններ (դո նոտա)	12
Ռադիոյի ազդանշանը	13
Հայկական ժողովրդական երգ — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	14
Վարժություններ (բե նոտա)	15
Հայկական ժողովրդական երգ — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	15
Վարժություններ (մի նոտա)	16
Հայկական ժողովրդական երգ — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	16
Վարժություններ (ֆա նոտա)	17
•Օրորոցային «Գայանե» բալետից — Ա. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ	17
Վարժություն (սոլ նոտա)	19
Հայկական ժողովրդական երգ — Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	19
Վարժություններ (մի-լյա նոտաներ)	19
•Կարիների պարը — Ս. ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ, մշակում՝ Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏԻ	20
Վարժություններ (մի-սի նոտաներ)	21
Էս առուն — ԿՈՄԻՏՍԱՍ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆԻ	21
Հնչյունների և օկտավների տեղերն ու անվանումները	22
Երաժշտական հնչյունների գրի առնելու ձևերը	23
Բանալիներ	24
Վարժություն	24
Նոտաների տևողությունները	25
Հնչյունների տևողության հարաբերակցության աղյուսակ	25
ՏԱՐՔԵՐ ՉԱՓԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ	26
Երգ — Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ	26
Ժողովրդական երգ	26
Ժողովրդական երգ	26
Անբախտ փիսուն — Վ. Ա. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	26
Տոնածառ — Մ. ՄԻՐՉԱՅԱՆ	26

Լենին — Գ. ՂԱԶԱՐՅԱՆ	27
Լիզա	27
Նոտայի տեղոյւթյան ավելացումը կետով	27
Վարժություն	27
Վարժություն	28
Հայկական ժողովրդական երգ — Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	28
Պաուզա	28
Տ ե մ պ	29
Պա-պար — Վ. Ա. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	29
Էտյուդ — Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	29
Լեզատո	30
Համբարձում յայլա — «Անուշ» օպերայից — Ա. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	30
Հայկական ժողովրդական երգ — Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	30
Ստակատո	31
Լեզատո, ստակատո — ԱԼ. ԱՆԱՆՅԱՆ	31
Անբախտ փխտն — Վ. Ա. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	31
Էտյուդ — Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	31
Ա ն ձ ր և — Մ. ՄԻՐԶԱՅԱՆ	32
Պիոներ Մոսին — Մ. ՄԻՐԶԱՅԱՆ	32
Սարի լանջը (ժողովրդական) — Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	32
Փխիկ-փխիկ — Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ	33
Վարժություն	33
Վարժություն	33
Հայկական ժողովրդական երգ — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	34
Դինամիկ նշաններ	34
Էտյուդ — երգ Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	34
Վարժություններ	35
Դինամիկ նրբերանգներ	35
Գարուն է, սիրուն է — Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ, մշակումը՝ Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏԻ	36
Վարժություն	36
Լենին պապի սանիկն էմ — Մ. ՄԻՐԶԱՅԱՆ	37
Էտյուդ — Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	37
Լենին պապին — Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ, մշակումը՝ Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏԻ	38
Իմ սիրուն այգի — Մ. ՄԻՐԶԱՅԱՆ	38
Վարժություն	38
Վարժություն	39
Հոյ-նար (ժողովրդական) — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	39
Մայիս — Մ. ՄԻՐԶԱՅԱՆ, մշակումը՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	39
Երգ — Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	40
Վարժություն	41
Վարժություն	41
Էտյուդ — Վ. Վ. ՌԻՄՐ-ՇԱՏ	41
Վարժություն	42
Աշուն — Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ, մշակումը՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	42
Զմեռ — Մ. ՄԻՐԶԱՅԱՆ, մշակումը՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	42
Վարժություն	42
Հնչյունների բարձրության փոփոխման նշաններ	43

Շվի — Ռ. ՄեկիՔՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	44
Նորից պատժեցին — ՅՈՒ. ԿՈԿԺԱՅԱՆ	44
Էտյուդ — Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	45
Հոկտեմբերիկների ֆայլերգ — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	45
Արևը ծածկվեց — ՅՈՒ. ԿՈԿԺԱՅԱՆ	46
Կաֆավ — Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	46
Տխուր երգ — Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	47
Անտրամադիր — ՅՈՒ. ԿՈԿԺԱՅԱՆ	48
Կրկնության նշաններ	48
Պիես — Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ	48
Հայկական ժողովրդական երգ — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	49
Քայլերգ — Գ. ՉԹՉՅԱՆ	49
Բանալիի նշաններ	50
Մածոռ — Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ	50
Մինոր — Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ	50
Պարունը — Ա. ՏԵՐ-ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ	51
Մաս	51
Ուրախ պար — Վ. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	52
Մափիկ, ծափիկ — Ռ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ, մշակում՝ Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏԻ	53
Հոկտեմբերիկները գնում են — Ռ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ, մշակում՝ Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏԻ	54
Արամի եզր — Ռ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	54
Պարտեզում — Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	55
Տուն և կիսատուն	55
Իմ տիկնիկը — Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ	56
Վերջավորության նշան	56
Չեմ կրնս (հայկ. ժող. երգ) — Ե. ԽՈՍՐՈՎՅԱՆ	56
Աշուն — Ա. ԱՆԱՆՅԱՆ	57
Պապի, տատի, շալ հավիկ — Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	57
Կական ժողովրդական երգ — Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	58
Սոֆ, երեխեք — Գ. ՂԱԶԱՐՅԱՆ, մշակում՝ Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏԻ	59
Կլոր պար — Գ. ՉԹՉՅԱՆ	59
Ժողովրդական երգ — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	60
Խնկի ծառ (հայկ. ժող. երգ) — Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	61
Ուրախ երգ — Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	61
Ոտնակ (պեդալ)	62
Էտյուդ — Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	62
Թռչնակ — Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	63
Քոչարի (հայկ. ժող. երգ) — Ե. ԽՈՍՐՈՎՅԱՆ	63
Մանուկն ու օղաշուն — Ա. ՄԱՅԻԼՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	64
Կանոն — Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	65
Թռչունները հյուր են եկել — Ս. ԳԱԼԻԿՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	65
Չարդարանքի նշաններ	66
Տոնածառ — Մ. ՄԻՐՉԱՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆԻ	67
Սարերում — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	68
Խորտիկ — Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	69

Երկինքն ամպել ա — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	70
Շունն ու կատուն — Ս. ՄՈՒՐԱԳՅԱՆ, մշակում՝ Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏԻ	71
Գետակ — Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	71
Էտյուդ — Վ. Վ. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	72
Ժողովրդական պար — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	73
Կարմիր զինվոր — Ռ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆԻ	74
Սիւնկոպա	75
Մեղեղի — Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	75
Փոքրիկ հովիվը — Ս. ՍԱՄՎԵԼՅԱՆ	76
Մորդենա	78
Չրնդգծված մորդենա	78
Ընդգծված մորդենա	78
Գրուպետո	78
Տիկնիկիս համար եմ երգում — Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	79
Երգ — Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	80
Յատկապարան — Ա. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ	81
Գարնանային անձրև — Ս. ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ	82
Լորիկ — Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	83
Տիկնիկը պետք է քնի — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	84
Արագ դեպի ֆինիշ — ՅՈՒ. ԿՈԿԺԱՅԱՆ	86
Թռչնակը վանդակում — Վ. Սարգսյան	88
Ախ ինչ լավ են — Ս. ՆԱՂԴՅԱՆ	89
Քիրավորեցին — ՅՈՒ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ	90
Ինչ կա երևակ — Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆԻ	91
Երգ — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	92
Վալս — Է. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ	93
Պար — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	95
Կենտ պար (ժողովրդական) — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	97
Ջան գառնուկ — Ս. ՆԱՂԴՅԱՆ	98
Քննուշ վարդ — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	99
Պիոնեռական ֆայլերգ — Է. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ	100
Հեծնկա — Լ. ՍԱՅԱՐՅԱՆ	101
Անձրև — Է. Գ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	101
Տիկնիկի օրորք — Մ. ՄԻՐՉԱՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆԻ	103
Յատկապարան — Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	104
Հեյ շան — Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ, մշակում՝ Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆԻ	105
Ծափիկ-ծափիկ — Ս. ՆԱՂԴՅԱՆ	106
Էտյուդ — Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	108
Ժողովրդական երգ — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	109
Լորիկ — Ս. ՆԱՂԴՅԱՆ	110
Պար — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	112
Օրորոցային — Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	113
Ժողովրդական — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	114
Տոնական երգ — Ս. ԼՈՒՍԻԿՅԱՆ	116
Երգ առանց խոսքի — Մ. ՄՆԱՅԱԿԱՆՅԱՆ	117
Հոյ-նար (ժողովրդական) — Ս. ՆԱՂԴՅԱՆ	119
Ժողովրդական — Գ. ՍԱՐԱՋՅԱՆ	121

Պիես — Վ. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ	122
Հովիվների պար — Ս. ՆԱՂԴՅԱՆ	124
Հուշեր — Վ. Ա. ՈՒՄՐ-ՇԱՏ	125
Փայտե ձիու վրա — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	126
Կլոր պար — Ս. ԲԱՐԽՈՒԳԱՐՅԱՆ	127
Շրթնահարմոնի վրա — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	128
Էտյուդ — Է.Փ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	129
Բռնոցի — Ս. ԲԱՐԽՈՒԳԱՐՅԱՆ	130
Կանոն — Է.Փ. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	132
Պրելյուդ — Գ. ՉԹՉՅԱՆ	133
Հեծյալը — Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	134
Գարուն — Վ. ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ	136
Կատակ — Է. ՓԱՇԻՆՅԱՆ	137
Վարիացիաներ — Ս. ԲԱՐԽՈՒԳԱՐՅԱՆ	138
Էփսպրոմա — Է. ԱՔՐԱՀԱՄՅԱՆ	141
Վիրավորեցին — ՅՈՒ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ	142
Տոկատին — Գ. ՍԱՐԱԶՅԱՆ	143
Գամմաներ	145
Օտարագրի երաժշտական տերմինների համառոտ բառարան	156

6325

9-4-2

Խմբագիր՝ Լ. Ա. ԱՍՏՎԱԾԱՏՐՅԱՆ
 Նկարիչ՝ Խ. Հ. ԳՅՈՒՂԱՄԻՐՅԱՆ
 Գեղ. խմբագիր՝ Օ. Ա. ԱՍԱՏՐՅԱՆ
 Տեխ. խմբագիր՝ Ա. Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
 Վերատուգող սրբագրիչ՝ Ա. ԵՐԻՑՅԱՆ

Պատվեր 1612:

Տպաքանակ 10,000

Հանձնված է արտադրության 14/VIII 1972 թ.: Ստորագրված է տպագրության 3/II 1973 թ.:
 Թուղթ օֆսեթ՝ 60x90¹/₂, չքառ. 17,6 մամ. + 1 ներդիր, տպագր. 20,5 մամ.: Գինը՝ 1 ս. 18 կոպ.:
 «Հայաստան» հրատարակչության, Երևան-Ձ, Տերյան 91:

ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետի հրատարակչության ներքին, պոլիգրաֆիայի և գրքի առևտրի պետական կոմիտեի
 Հակոբ Մեղապարտի անվան պոլիգրաֆկոմբինատ, Երևան, Տերյան 91:

